

službo za izboljšanje članekovih dobrin.

Z našim prizadevanjem naj mladina spozna najpomembnejše pridobitve narodnoosvobodilnega boja, ves naš družbeni napredek; naj se uči vse te pridobitve nadalje razvijati in se usposobi sodelovati pri vodenju naše socialistične skupnosti. Za tako usposabljanje mladega rodu moramo pripraviti vse pogoje takrat, ko se umsko in fizično razvija, kar išče opore in pomoči pri osebnosti, v kateri ima največ zaupanja.

V tednu otroka bomo zopet analizirali naša prizadevanja

bile povsod aktivne. Te bo treba v tekočem letu utrditi in jih seznaniti z najvažnejšimi nalogami. Društva prijateljev mladine so posebno dobro ustanovljali v občini Videm-Krško, saj jih imajo kar petnajst, in to povsod tam, kjer se zbirajo otroci v šolskem ali izvenšolskem času. Ta DPM dobro poznajo svoje naloge in uspešno pomagajo otrokom pri njihovem interesnem udejstvovanju izven pouka. Za predšolske in tudi za šolske otroke so pripravili več igrišč s povsem preprostimi in ceninimi sredstvi. V Krškem so iz bivšega vrtca ustanovili kombinirano varstveno ustanovo, kjer imajo svoje zavetje tudi šolski otroci, kadar so njihovi roditelji na delovnih mestih. Dve taki varstveni ustanovi imajo tudi v Novem mestu. Potrebno pa bi jih še mnogo — v vseh mestih in industrijskih centrih. Ne kažejo pa posebnega zanimanja za njihovo ustanavljanje in vzdrževanje niti starši niti gospodarske organizacije. Ponekod imajo v tem več uspehov stanovanjske skupnosti.

Po minulem programu tedna otroka so bile v vseh šolah v okraju ustanovljene mlečne kuhinje, v perspektivnem planu pa bodo morali marsikatero mlečno kuhinjo spremeniti v šolsko kuhinjo s toplim obrokom hrane, posebno za otroke, ki imajo do šole štiri, pet in več kilometrov.

Starše, razne varstvene organe in stanovanjske skupnosti danes najbolj tarejo skrbi, kam z otroki, kadar sta oba roditelja zaposlena. Ta skrb bi morala prevevati tudi gospodarske organizacije, ker je delovna storilnost staršev, ki imajo v času zaposlitve svoje otroke prepuščene same sebi, dosti manjša. Družba, starši in razna podjetja so vse premalo storili za varstvo otrok v času zaposlitve staršev. Mnogo je v zadnjem času zrastle novih stanovanjskih hiš, blokov in celih naselij, nikjer pa ni

bilo ničesar pripravljenega za mladino, kjer bi se zadrževala ob skupnih sestankih, ob interesnem udejstvovanju, ob kulturnem izživljanju, ob pripravljanju za šolo, kjer naj bi dobila vsak dan neka, zdravega razvedrila. Sebe moramo vprašati, zakaj mladina nima v prostem času prave zaposlitve!

V novem programu tedna otroka naj bo med prvimi nalogami pripravljane in ustanavljanje varstvenovzgojnih ustanov za predšolske in šolske otroke, za odpiranje pionirskih domov, klubskih sob, sob za učenje, še posebno pa pripravljane sob za vozače. Odpirajo naj se nova in nova igrišča, pripravljajo naj se vzgojni in varstveni kader ter vse ostalo. Delovne programe izdelajo v tednu otroka pripravljalni odbori ali za varstvo otrok drugi pristojni organi ob sodelovanju staršev, zastopnikov stanovanjskih skupnosti, gospodarskih organizacij itd. IVAN GRASIČ

Da bi bili obvarovani otroci in prihodnji rodovi vseh strahot vojne in pomanjkanja — to je naša največja želja. Skrb vse jugoslovanske skupnosti in naša dolgoletna miroljubna politika so namenjeni prav tem visokim ciljem: za mir, za svobodo, za socializem!

Za mladi rod ob letošnjem tednu otroka

devanja v minulem letu, hkrati pa bomo sprejeli programe za delo z otroki v času do tedna otroka v letu 1962. V okrajnem merilu je organiziran pripravljalni odbor iz zastopnikov SZDL, Zveze DPM, RK, LMS, Sindikalnega sveta, prosvetnih delavcev, zdravnikov, socialnih delavcev, Zveze Svobod in prosvetnih društev, TVD Partizan itd.

V lanskoletnih programih dela v tednu otroka je bilo veliko skrbi posvečene ustanavljanju raznih družbenih občinskih in krajevnih organov, ki bi skupno z oblastnimi in upravnimi organi čimveč storili za zdravje umsko in telesno rast ter za prijetno razvedrilo predšolskega in tudi pošolskega otroka. Ustanovljene so bile občinske zveze DPM, ki pa zaradi slabe izbiere članov odborov niso

Kljub jasnim dokazom strašnih grozodejstev v zadnji vojni, nekatere sile še vedno ogrožajo svetovni mir z neprestanim oboroževanjem in nepremišljenim preizkušanjem atomskega orožja. Nasprotno pa se organizirajo v enotni fronti močne miroljubne sile vsega sveta, ki odločno zahtevajo mirno reševanje vseh nastajajočih mednarodnih problemov. Trdno verujemo v zmago teh, ker zahtevajo mir zase in za vse narode. V tem upanju bomo tudi v bodoče vse sile posvečali nadaljnjemu urejanju lepega življenja sebi, posebno pa mladini, ki bo le v urejenem življenju mogla tehnično in znanstveno napredovati v smi-

Ko ob dvajsetletnici oborožene vstaje delovnih ljudi Jugoslavije praznujemo tudi teden otroka, še posebno živo obujamo spomine na težke in herojske dni naše borbe za svobodo in lepše življenje. V spominih, ki so zapisani s krujo, naj mladi rod spozna in doživi, kako drago je bila izbojevana svoboda, v kateri pripravljamo posebno bodočim pokolenjem srečno in mirno življenje. Pozne rodove bodo na te herojske dni spominjali zgodovinski spomeniki, ki najbolj jasno prikazujejo nezapravnost zavednega človeka v borbi za življenjski obstoj in mirno življenje.

Maršal Tito v Žužemberku!

Prva oktobrska nedelja je prinesla Žužemberčanom veselo in nepričakovano presenečenje: nekaj pred 12. uro je prispela iz Ljubljane v Žužemberk kolona avtomobilov. Med njimi so domačini kmalu spoznali tudi vozilo predsednika republike tov. Tita. Ko je kolona prišli krenila na levo proti Cviblju, se je razširila novica: »Maršal Tito se pelje k spomeniku!« Gospodinje so pozabile na kosilo in odhitele na Cvibelj; za preoblačenje ni bilo časa! Pred njimi so bili tam že otroci. Tudi slučajni izletniki, ki so obiskali in dan spomenik, so se vrnili

na hribček in skupno z Žužemberčani pozdravili predsednika Tita, njegovo spretno in spremstvo. Ljudje so bili presrečni, da se jim je ponudila priložnost pozdraviti priljubljenega predsednika republike. Predsednik Tito si je najprej ogledal spomenik in ga od raznih strani fotografiral, nato pa je fotografiral še domačine in izletnike, ki so povabili v svojo sredo tudi tovarišico Jovanko Broz. Tudi tovariš Tito se je nato dal fotografirati z množico domačinom pa je povedal, da bodo dobili fotografije, čim bodo gotove. Nato se je razvil prisrčen razgovor; tovariš maršal s soprogo se je pogovarjal z Žužemberčani in z otroci. Po približno 15 minutah so predsednik Tito, soproga Jovanka in spremstvo zapustili spomenik; dobro razpoloženi so nadaljevali pot preko Dvora Lašč in Smuke proti Kočevju. Ob cesti se je medtem nabralo precej Žužemberčanov, ki so drage goste navdušeno pozdravljali, saj je bil nepričakovani obisk predsednika Tita za Žužemberk in okolico velik dogodek.

MILAN SENICA

Gradac: spomini in sedanost

Množica domačinov in gostov iz vseh krajev Slovenije je bila v nedeljo dopoldne na slavlju ob otvoritvi nove železniške postaje v Gradacu pri Metliki in pri odkritju spominske plošče šole VDV na gradu

Letošnje proslave v počastitev 20-letnice ljudske revolucije imajo v mnogih krajih v Sloveniji, pa tudi v novomeškem okraju, posebno obeležje. Ob prazničnih dneh se ljudje ne spominjajo samo važnih dogodkov iz NOB, pač pa so raznevrstne svečanosti zelo pogosto združene s praznovanjem novih delovnih zmag. — Tudi Gradac pri Metliki je tako prvi oktobrski dan pretaklo nedeljo v zastavah in cvetju proslavil 20-letnico. Upravi železniške postaje Gradac

Po 20. oktobru seja OLO v Vidmu-Krškem

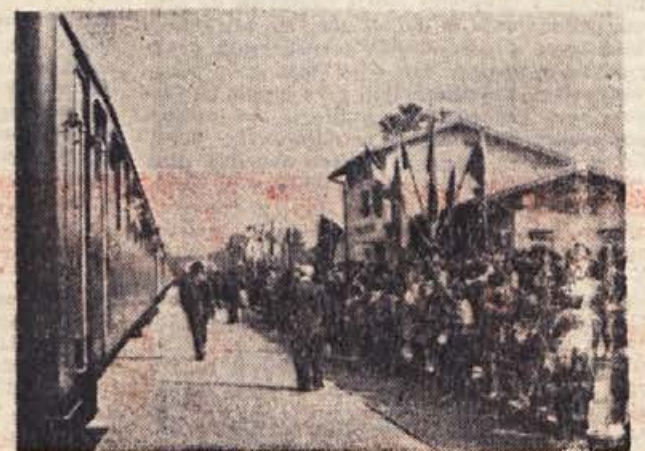
Seja OLO v Vidmu-Krškem — o tem smo že poročali — bo konec oktobra, najbrž kmalu po dvajsetem. Na tej seji bodo odborniki okrajnega ljudskega odbora razpravljali o 5-letnem perspektivnem planu za obdobje 1961 do 1965 in pa potrdili

Podzemelj so izročili nove službene prostore, ob vhodu v gradaški grad, kjer je 1944 delovala šola VDV, pa so odkrili spominsko ploščo. Gradac se je za nedeljsko slavlje pripravil že nekaj mesecev. Po krajevnem prazniku so ljudje z naglico začeli urejevati naselje. Popravili so poti in ceste, prebelili hiše, še posebej pa so preuredili in očistili grad. Prebelili so

vse zunanje stene gradu in postavili nov lesen most pred glavnim vhodom v grajsko poslopje.

Ze od 8. ure dalje je v nedeljo, 1. oktobra, v Gradcu igrala godba na pihala LM. S hišnih pročelij so plapolale zastave, na oknih pa so bile vazе s cvetjem:

(Nadaljevanje na 3. strani)

Nova železniška postaja Gradac

Rdeče, modro ali zeleno?

- odgovor na šestih straneh

- Prihodnjič:**
- Zlati vrelci v Dol. Toplicah
 - Criček je utrujen...
 - Kdo bo pa lonce delal?
 - Koš novic iz vseh občin
 - Pogumna mladost

VREME

od 6. do 15. oktobra 1961
Okrog 12. oktobra padavine z ohladitvijo, v ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

KOMUNA lokalni parlament

Komuna — to je naša osnovna samoupravná organizacija družbene in politične ureditve.

Komuna — to ni zgolj naziv občine, ki se razprostira na določenem področju in šteje od 20 tisoč do največ 100 tisoč prebivalcev. Komuna v bistvu predstavlja družbeno in ekonomsko enoto, v kateri so spojeni osebni in kolektivni interesi. Naloga komune je, da osebne interese vskladi z občinskimi, kolektivnimi, vendar tako, da ne trpi splošna blaginja in napredek lokalne skupnosti.

Svoje cilje uresničuje komuna zlasti z lokalnim samoupravljanjem, ki ga že imamo razvitega na vseh področjih take lokalne enote. Značilno za komuno je tudi to, da predstavlja ekonomsko celoto.

V lokalnem samoupravljanju imamo v tovarnah in podjetjih delavske svete, v šolah šolske odbore, načelnike hišne svete, stanovanjske skupnosti, upravne odbore kmetijskih združenj. Tudi razna društva in politične organizacije imajo za svoj osnovni namen pospeševanje samoupravljanja. Če temu dodamo še osnovni sestav komune: dvodomni občinski ljudski odbor (občinski svet in zbor proizvajalcev), dobimo splošno sliko činiteljev komune, ta jugoslovanski lokalni parlament. Važno je poudariti, da ljudje v komuni (delavci in nameščenci) sami odločajo in samostojno razpolagajo z 80 odst. svojih dohodkov. Le 20 odstotkov finančnih sredstev odvaja komuna za potrebe republike in zveze.

Ekonomski razvoj celotne komune usmerja družbeni načrt, o katerem razpravljata in ga na ločenih sejah samostojno sprejemata občinski svet in zbor proizvajalcev. Oba zbora zlasti skrbita za razdelitev dohodkov gospodarskih organizacij, saj komuna sama odloča, kaj bo ukrenila s štirimi petinami svojih dohodkov in kako jih bo porabila. Družbeni načrt komune je v bistvu izraz želja in potreb vseh članov

ki ustvarjajo sredstva da se ta načrt uresniči. Na oblikovanje družbenega načrta komune vplivajo občinski po Socialistični zvezi delovnega ljudstva in zbori volivcev. Zbori volivcev odobrijo družbeni načrt, njim odborniki občinskega ljudskega odbora tudi dajejo račun o svojem delu: SKUPNA BLAGAJNA KOMUNE

Ena od oblik sodelovanja komune in podjetja za dvig življenjske ravni občanov je ustvarjanje tako zvanih družbenih fondov, ki so shranjeni v skupni blagajni komune. Po sklepih delavskih svetov dajejo podjetja na razpolago svobodna sredstva za graditev objektov, ki so potrebni in koristni za delavska naselja, na primer za vodovod, modernizacijo trgovin, objekte družbene prehrane, servise in podobno.

Razen skupnih fondov razpolaga vsaka komuna tudi z družbenimi investicijskimi fondi za zgraditev manjših tovarn oziroma za modernizacijo starih, s fondi za stanovanjsko graditev, s fondi socialnega zavarovanja itd. Seveda ima tudi občinski ljudski odbor svoj proračun.

Ne smemo pozabiti na razne komisije in svete pri občinskih ljudskih odborih, ki so za »parlament« komune izredno važni in pomembni dragoceno pomoč odbornikom in organom občinskega ljudskega odbora. (Po »Pres-servisu«)

Seja ObLO Novo mesto

Oba zbora ljudskega odbora bosta 10. oktobra zasedala na ločenih sejah in na skupni seji. Na ločenih sejah bodo odborniki razpravljali o stanovanjski problematiki in stanovanjskem skladi, sprejeli odlok o varstvenem pasu in zavarovanju vrelcev v Dolenjskih in Smarjeških Toplicah, razpravljali in sklepali bodo o ustanovitvi dveh zavodov ter rešili vrsto upravnih, pravnih ter premoženjskih zadev. Na skupni seji pa bodo določili število članov šolskih odborov ter razrešili in imenovali vodstva šol in vzgojnih ustanov.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Prejšnji teden je prišlo v Sirski pokrajini Združene arabske republike do nepričakovanega in tragičnega dogodka, ki je pretresel ne samo ZAR, ampak spet vznemiril že nekoliko pomirjeno območje Srednjega vzhoda. V Damasku se je uprla skupina oficirjev, ki je ustanovila »sirsko revolucionarno vlado«, razglasila odcepitev Sirije od ZAR »v interesu arabske enotnosti« in se predstavila svetu kot »pobornica interesov sirskega ljudstva«.

Prav v začetku je še nekoliko sramežljivo prikrivala svoje pravo lice. Prvi dan upora radio Damask ni napadal ne predsednika Naserja ne ZAR. Po nekaj urah državnega udara je radio Damask celo sporočil, da je upor praktično končan, ker je podpredsednik ZAR in osebni sodelavec predsednika Naserja Hakim Amer sprejel zahteve uporniških oficirjev in obljubil, da jih bo »odločno uresničil«. Sirije so se tudi govorice iz uporniških virov, da je bivši podpredsednik polkovnik Seradz in nekdanji voditelj sirske obveščevalne službe, na strani upornikov in podobno.

Toda to prikrivanje ni trajalo dolgo, ker tudi ni moglo trajati. Uporniki »so morali spet prijeti za orožje« in upor se je nadaljeval. Zdad je vojaška junta začela ubirati drugačne strune; predsednik Naser da je izdajalec, ki je izkoriščal Sirijo, čeprav je bila Sirija tista, ki je prosila Naserja in Egipt za združitev in čeprav je v času združitev z Egiptom Sirija doživela več velikih in pomembnih reform, da omenimo samo agrarno reformo kot najvažnejšo.

Prvih nekaj dni je svetovno javnost predvsem zanimalo vprašanje, kdo tiči za uporom v Siriji. Tudi na to ni bilo treba dolgo čakati. Kakor piše indijski časopis »Statesman«, je »buržoazni ton« novega sirskega režima opazen v ekonomskem delu njegovega programa, v katerem preključuje dosedanje ukrepe predsednika Naserja, posebno agrarno reformo. Po mnenju »Times of India« uporniki ne upoštevaajo močnega pronaserjevskega razpoloženja sirskega množic in podpirajo interese neprijateljskih trgovcev in bogate elite.

Zato ni nič čudnega, če je prišlo v

Egiptom v Združeni arabski republiki omogočila boljše življenje in ustvarila več socialnih pravic.

Zanimivo je pogledati, kdo je doslej priznal novi režim. Prva je bila Jordanija, katere kralj je že prvi dan upor dal radijsko postavo v svoji prestolnici Amanu popolnoma na voljo »revolucionarni vladi« v Damasku. Jordaniji je sledila Turčija, potem pa še Iran. Sicer pa si novi režim v Damasku na vse kriplje prizadeva dobiti priznanje še od drugih držav. V arabskem svetu je namreč upor sirskega oficirjev doživljal skoraj splošno obsodbo. Obsodilec

Državni udar v Siriji

številih sirskega mestih, posebno v glavnem mestu Damasku in Aleppu, do velikih demonstracij prebivalstva proti upornikom. Po nezanesljivih poročilih, zakaj vsa poročila o podrobnostih so bila več ali manj nezanesljiva — je bilo ubitih samo ob neki priložnosti med demonstracijami v Damasku deset ljudi, ko je vojska streljala na ljudi. V Aleppu se je prebivalstvo celo z orožjem spravilo na enote uporniške vojske, tako da je moral poveljnik teh enot nujno zaprositi Damask za vojaške okrepitve.

Jasno je, da so vse te demonstracije vojaške sile zatrlje v krvi. Pričajo pa o pravem razpoloženju prebivalstva, posebno tistega, ki jim je združitev z

so ga tudi številne druge države po svetu, med njimi Jugoslavija.

Proces, ki se je pred nekaj dnevi začel v Siriji, nikakor še ni končan. Morda še prvo dejanje ni končano. Predsednik Naser je priznal, da je upor v Siriji hud udarec za arabski nacionalizem in enotnost, da pa je za udarec tudi velika spodbuda za še vztrajnejši boj za dosego te enotnosti.

Toda ta proces bo imel tudi svoje mednarodne posledice. Ponovno bo rasburkal vode Srednjega vzhoda in zamikal potencialne agresorje in kolonialistične elemente, ki še zmeraj računajo, da je mogoče marsikaj doseči z izvajanjem starega reka »Del in vlada!«

Skrb za jesensko setev

Jesenska setev pšenice bo letos zajela 1565 ha površin. Na 73 ha bodo kmetijske organizacije same posejale 21-

ta, 1052 ha zemlje pa bo posejanih v pogodbenem sodelovanju. Med znanimi sortami pšenice bo letos na okrog 1000 ha italijanska vrsta san pasture, na nekaj hektarih pa bodo preizkusili tudi druge vrste pšenice. — V ta namen so kmetijske organizacije že naročile 59.324 ton semen, 14.324 ton imajo na zalogi, prodale pa so že 2.423 ton semen raznih vrst pšenice. Tudi za umetna gnojila so poskrbele. Na zalogi imajo 1326 ton raznih gnojil, 1355 ton so ga še naročile, prodale pa so le 73 ton raznovrstnih umetnih gnojil. — Pri teh podatkih niso upoštevana nekatera družbena posestva, ki se nedvomno tudi že uspešno pripravljajo na jesensko setev.

Goveda in prašiči na sejmu

V ponedeljek, 2. oktobra, je bilo na sejmu v Novem mestu pripeljanih 895 prašičev, ki so jih prodajali po 3.000 do 17.500 din. Kupčija je bila sklenjena v 623 primerih. Govedi je bilo napredaj 251 glav, prodali pa so 112 glav. Za vole so zahtevali od 120.000 do 135.000 din, za krave od 80.000 do 85.000 din, za teličke od 25.000 do 100.000 dinarjev.

Zaradi jesenske suše mnogi kmetovalci prodajajo prašiče, ker ni svinjske krme. Zaradi tega je cena nekoliko padla. Od 112 glav goveje živine, kolikor je je bilo na tem sejmu prodane, je za zakol odkupila Mesarija iz Novo mesta le 6 glav, ostala goveda je bila odkupljena za plemenske svrhe.

Letošnji tržni presežki

Zaradi letošnje izredno dobre letine bodo kmetijske organizacije lahko uspešno trgovale s pridelki na domačem trgu. Za prodajo je pripravljenih 536.000 kg raznih žit (po 41 dinarjev kilogram), 8.082 ton krompirja (13 din kilogram), 5400 ton raznovrstnega sadja (prodajna cena 23 dinarjev kilogram) in 694 hl vina, ki ga bodo gostinstvom podjetjem prodajali po 133 dinarjev liter. Videti je, da bodo domača tržišča dobro preskrbljena, kar velja predvsem za trg široke potrošnje.

Če piješ, ne vozi — če voziš, ne pij alkohola!

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Nedolgo tega je zasedala Ljudska skupščina LRS. Na 21. skupnem zasedanju obeh zborov je poslušala najprej poročilo o gibanju gospodarstva v letošnjem prvem polletju s posebnim poudarkom na delovanju novega gospodarskega sistema. Skupščina je nato sprejela Resolucijo o nalogah komune in stanovanjskih skupnostih pri otroškem varstvu, potrdila Odlok o ustanovitvi komisije za pripravo osnutka nove ustave in podaljšala mandarno dobo občinskim in okrajnim ljudskim odborom. V Republiškem zboru so sprejeli Sklep o soglasju k finančnemu načrtu Sklada LRS za šolstvo za l. 1961, Zakon o socialnih zavodih, Zakon o knjižnicah, Zakon o varstvu kulturnih spomenikov v LRS in še nekaj predpisov. V Zboru proizvajalcev so sprejeli Sklep o soglasju k finančnemu načrtu Sklada LRS za šolstvo za leto 1961.

● O gibanju gospodarstva v letošnjem prvem polletju je poročal član Izvršnega sveta tovariš Tone Bole, ki je med drugim poudaril, da je razprava v skupščini junija ugotovila, da proces prilagajanja ni dovolj uspešen, niti dovolj intenziven v posameznih gospodarskih panogah. Te ugotovitve danes ne velja samo ponoviti, pač pa ji moramo dati prvo mesto, ko razporejamo gospodarske probleme po njihovi pomembnosti. — Zatem je poročevalec dejal, da so novi instrumenti delitve dohodka med družbo in kolektivi ugodnejši od lanskih, predvsem pa zagotavljajo pogoje, da se pri povečanju poslovanja in boljšem gospodarjenju krepi materialna osnova organov samoupravljanja. V primerjavi s istim obdobjem lani se je celotni dohodek povečal za 17 odstotkov, narodni dohodek za 13 odstotkov, del narodnega dohodka za gospodarske organizacije pa za 24 odstotkov. — Tovariš Bole je govoril tudi o pravilnikih o delitvi dohodka, ki bodo osrednji mehanizem gospodarskega sistema. Pri tem pa je opozoril, da so priprave za pravilnike prepočasne. Po podatkih občinskih ljudskih odborov v več kot 60 odstotkih gospodarskih

organizacij še niso začeli delati ali pa so šele v začetku priprav za izdelavo pravilnikov. Opozoril je tudi, da je v nekaterih gospodarskih panogah družbeni proizvod nižji od lanskega, medtem ko se je osebni dohodek oblikoval na ravni, ki je tudi do 33 odstotkov višja od lanske. — Potem, ko je govoril o novih

REPUBLIŠKA SKUPŠČINA SPREJELA VAŽNE ZAKONE IN SKLEPE

ukrepnih, ki bodo v kratkem uveljavljeni in bodo vplivali na povečanje izvoza, je tovariš Bole glede gibanja cen ugotovil, da instrumenti izpopolnjenega gospodarskega sistema dopuščajo vsaj v nekaterih panogah odločno usmeritve podjetij k znižanju prodajnih cen, zlasti pri tistih izdelkih, pri katerih je prišlo do zastoja v prodaji.

● Ker smo že pretekli teden pisali o Resoluciji o nalogah komune in stanovanjskih skupnostih pri varstvu otrok, je tokrat ne bomo ponovno dokumentirali. Opozorili bi samo na to, da predlog priporočila o družbeni pomoči v občini ni bil na dnevnem redu tega zasedanja Ljudske skupščine LRS; le-ta bo o njem razpravljala na enem prihodnjih zasedanj.

● Skupščina je na zasedanju obeh zborov potrdila Odlok o ustanovitvi komisije za pripravo osnutka nove ustave Ljudske republike Slovenije in izvolila 31-člansko komisijo. Predsednik komisije je Miha Marinko, tajnik dr. Joža Vilfan, člani pa so: Milan Apih, Viktor Avbelj, Majda Boje, Tone Bole, Rudi Čačinovič, dr. Jože Globevnik, dr. Jože Goričar, Jože Ingolič, Riko Jerman, Stane Kavčič, Boris Kraigher, Vlado Krivic, dr. Sonja Kukovec, dr. Gorazd Kušej, Franc Leskovšek, Stane Markič, dr. Heli Modic, dr. Jože Pernuš, Franc Popit, dr. Miha Potočnik, Milija Ribličič,

Francka Strmole, dr. Maks Šnuderl, Plinio Tomasič, Vida Tomšič, Aleksander Török, Josip Vidmar, Janez Vipotnik in Boris Zihler.

● Ljudska skupščina LRS je podaljšala mandatno dobo občinskim in okrajnim ljudskim odborom, ker bodo po sprejetju nove ustave v začetku prihodnjega leta nove volitve in bi za tako kratko dobo ne imelo pomena voliti novih organov oblasti.

● Sklep o soglasju k finančnemu načrtu Sklada LRS za šolstvo za leto 1961 je obrazložil član IS Riko Jerman, ki je navedel med drugim podatke, da je bilo lani, ko se je finansiralo republiško šolstvo iz različnih republiških virov, na razpolago 2417 milijonov dinarjev. V letu 1961 znašajo sredstva 4307 milijonov dinarjev, kar je torej znatno več.

● Predstavnik Izvršnega sveta Beno Zupančič je imel ekspozice k predlogu Zakona o knjižnicah. Dejal je, da zdaj ne govorimo več o finansiranju knjižnic, temveč o finansiranju njihove dejavnosti. Zakon določa pogodbo med ustanoviteljem in knjižnico. To pomeni enakopraven odnos med obema partnerjema. Zdad prepuščamo knjižnice predvsem skrbli neposrednih interesentov, kakor so komuna, zavodi, gospodarske in družbene organizacije. Knjižnice je treba postaviti v okvir gromote in kulturne zmogljivosti okolja in si v tem okviru prizadevati za njihov vsestranski napredek.

● Tovariš Beno Zupančič je obrazložil tudi predlog Zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LRS. Med drugim je dejal: »Z novim zakonom prenašamo skrb za varstvo kulturnih spomenikov s seznama dolžnosti predvsem nekaterih organov ali zavodov na neposredne predstavnike neposrednih interesentov, da tako rečemo, na komune in zavode, ki jih ustanovljajo občinski ljudski odbori posamič ali skupaj.« Po njegovih besedah zdaj uveljavljamo načelo, da naj se tej dejavnosti kar se da široko pridružio delovni ljudje ne glede na to, ali so sami imetniki takih spomenikov ali ne.

● V Washingtonu se je začela druga faza razgovorov med zunanjim ministrom ZDA Deanom Ruskom in zunanjim ministrom ZSSR Gromikom. Tem razgovorom pripisujejo zelo velik pomen. Omogočili naj bi začetek resnih pogajanj o Berlinu in Nemčiji.

● V Blackpoolu v Veliki Britaniji se je začela 60. letna konferenca Laburistične stranke. Po vseh znamenjih sodč, se je laburistom že posrečilo omiliti razkol iz lanih vrstah, ki je bil na lani letni konferenci stranke še zelo občuten. Zdad celo govorijo o laburistični ofenzivi, ki naj bi laburistični stranki spet omogočila zmago na volitvah.

● ZSSR je predlagala, da bi začasnou rešili spor zaradi poljenja generalnega sekretarja OZN (tako: začasnou naj bi izvolili do aprila leta 1963 generalnega sekretarja OZN s tremi pomočniki, ki pa ne bi imeli pravice veta. Američani tudi tega predloga niso sprejeli, čeprav so Rusi popustili glede veta. Stevenson pravi, da je ta predlog še vedno preveč podobno sovjetskemu predlogu o »trojki«.

● Po zadnjih naknadnih volitvah v okraju Cochem in pokrajini Rheinland-Pfalz v Zahodni Nemčiji je položaj v Bundestagu naslednji: krščanski demokrati imajo 142 mest, socialni demokrati 190 in liberalci 67 mest. Ker so pristali Adenauerjeve stranke izgubili absolutno večino v parlamentu, bo Adenauer najbolj verjetno osnoval novo vlado v koaliciji z liberalci.

● Položaj v Južnem Vietnamu se čedalje bolj slabša. Po priznanju predsednika južnovietnamskega režima, ki ga podpirajo Američani, se gverilska vojska Viet Konga spreminja v pravo vojsko. Kljub optimističnim napovedim, da bo južnovietnamska vojska počistila državo v osemnajstih mesecih, je položaj za vladno stranko zelo mračen.

● Predsednik de Gaulle je imel nov govor, v katerem ni poudaril nič novega, pač pa je potrdil svojo odločnost, da bo vztrajal pri svoji dosedanji politiki. Precej zanjeljivo je omenjal poslanca parlamenta Pete republike in dejal, da bo spet uveljavil izredno stanje, če bo to potrebno.

● Južni Kamerun, do nedavnega še skrbniško ozemlje pod britansko upravo, se je priključil k republiki Kamerun.

Nesreča zaradi zmede

V nedeljo, 1. oktobra, je v bližini priključka pri Trebnjem objezalo dvoje potnikov. Motorist Borivoj Milojčević je s potnikom prehiteval dva osebnna avtomobila. Ko je z narasprotno strani pridružil z osebnim vozilom LJ 114-45 Franc Cerin, se je motorist zmedel in treščil v Čerinovo vozilo. Milojčević in sopotnica Obradovič iz Stobarovca so zaradi težkih telesnih poškodb prepejali v novomeško bolnišnico. Na vozilu je za 60.000 din škoda.

Spomini in sedanost

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsi so že nestrpno pričakovali pričetek slavlja. Nekaj minut pred deveto se je pred gradom zbrala množica in z godbo na čelu odkorakala proti novi železniški postaji. Ko je ob četrti na deset pripeljal posebni vlak ljubljanske udeležence slovesnosti, je direktor Železniškega transportnega podjetja iz Novca mesta Janez Rolih predal uslužbenskemu kolektivu gradaške postaje in vsem prebivalcem tega predela ob Kolpi novo železniško postajo. Poslopje je gradilo Belokranjsko gradbeno podjetje iz Črnomlja, investiralo pa Železniško transportno podjetje iz Novega mesta. Ob tej priložnosti je bilo poudarjeno, da med vojno ni bila porušena gradaška postaja, pač pa večina železniških objektov v Sloveniji in po drugih krajih naše države. Gradaška železniška postaja je bila za okupatorja še poseben trn v peti, v njej so namreč vadili tečajniki VDV šole, ki je bila med okupacijo v gradaškem gradu.

Med slavnostjo pred gradaškim gradom, na katerem so odkrili spominsko ploščo šole VDV

Več tisoč ljudi se je okrog desete ure zbralo pred vhodom v grad, kjer so pozdravili sekretarja glavnega odbora SZDL Slovenije Staneta Markiča, generalmajorja Ivana Lokovca-Jana, predstavnike domačih političnih organizacij in druge. Ravnatelj tednje TNZ šole polkovnik Janko Medle se je za tem najprej zahvalil organizacijam in prebivalstvu občinske občine, ki so pripravili to proslavo, kasneje pa je spregovoril o dejavnosti državnovarnostnih organov med NOB in o VDV šoli.

Takrat, ko je bila nevarnost pred okupatorjem, ki je s pomočjo domačih plačancev poskušal zatreti narodnoosvobodilno gibanje pri nas, največja — je uvožna naglasil tovariš Medle — je bilo nujno potrebno ustanoviti varnostno službo. Potrebno je bilo zbrati vse podatke o sovražniku, zvedeti o njegovih namerah, število vojakov in iskati vohune v zaledju. Potrebovali smo ljudi, ki bi bili sposobni prevzeti te odgovorne naloge. Ker jih nismo mogli poslati na akcije, ne da bi jih prej seznanili z nevarnostjo, ki je grozila na vsakem koraku, smo ustanovili šolo VDV. Kako uspešno so njeni učenci končali vse naloge, pa govore številne akcije partizanskih enot, ki jim je VDV sproti pripravljala ugodne pogoje. —

Varnostno službo so ustanovili že 1941. Najprej je začela delovati pri glavnih poveljstvih NOV in POJ, kasneje pa se je razširila po pokrajinah, okrožjih in vseh večjih partizanskih središčih. Središče te službe za Slovenijo je bilo do 1942 v Ljubljani, ko pa so mesto obdali z žico, se je njena dejavnost prenesla na novomeško področje. Ko se je kmalu zatem zaradi povečane nevarnosti sovražnikovega podkupovanja, razširjanja vohunstva v zaledju partizanstva in zaradi drugih dejavnosti izdajalcev pokazala potreba po čvrstjši borbi VDV organov, so 1944 v Gradacu ustanovili šolo VDV. Do konca vojne je iz nje prišlo nad 450 prekaljenih borcev, ki so bili strah in trepet okupatorja in njegovih pristašev. V šoli so se borci na posebnih tečajih pripravljali za neposredne akcije in so poveljstvom partizanskih enot točno in pravočasno poročali o sovražniku. Omenimo naj, da je bila po zaslugi teh organov uspešno končana diverzantska akcija, v kateri so partizani domala porušili vso progno od Novega mesta do Bele krajine.

Hkrati z akcijami, ki so jih pripravljali tečajniki te šole, so se množile tudi vrste VDV enot. Kmalu je bila ustanovljena VDV brigada in celo divizija, ki je prerasla v korpus osvoboditve Jugoslavije. Enote VDV pa se niso borile le med vojno. Tudi 1948, po objavi resolucije Informbiroja, ko so prišli k nam vohunit z vseh strani, je bila po zaslugi VDV odstranjena marsikatera nevarnost, na drugi strani pa je bilo pri nas še vse polno skrivačev, ostankov raznih enot, ki so sodelovale z okupatorjem, s katerimi je bilo treba obračunati.

Državna varnost je še vedno ena glavnih skrbi vseh naših organov. Kot je dejal predsednik Tito, je treba danes ukrepati tako, kot bi bil že večni mir in biti pripravljen, kot bi bila že jutri nova vojna.

Ko je odkril spominsko ploščo, se je tovariš Medle

Ob vsaki spremembi naslova nam sporočite svoj stari in novi naslov!

v imenu republiškega sekretariata TNZ zahvalil vsem navzočim, ki so karkoli sodelovali z VDV šolo. Še enkrat se je spomnil napornega življenja vseh njenih učencev, padlih in preživelih borcev, ki so se pod vodstvom KPS, kakor piše na spominski plošči, v letih 1944 in 1945 borili za obrambo pridobitev NOB in varnost nove Jugoslavije.

Po proslavi je bila v parku za gradom spominska veselica, kjer so se srečali in poveselili borci, udeleženci tečajev te šole, in drugi, ki so prišli v nedeljo v Gradac. I. Z.

Povečana dejavnost v društvih DPM

Občinska zveza Društva prijateljev mladine je 29. septembra sklicala v Novem mestu posvetovanje predsednikov vseh društev in predsednikov komisij, na kateri so se navzoči pomenili o tednu otroka, ki ga kot običajno praznujemo vsako leto od 1. do 7. oktobra.

Pri poročilih republiške zveze DPM je bil sprejet občinski delovni program, ki ga bodo posamezna društva prilagodila potrebam in možnostim na svojem terenu. Plan je predviden za daljše obdobje, v tednu otroka pa naj bi se začel realizirati.

OBSIREN DELOVNI NAČRT

Prva in najvažnejša naloga DPM bo poživitev dela v vseh društvih na terenu in ustanovitev novih društev, kjer so za to pogojli. V večjih krajih bodo društva organizirala šolo za starše, pridobila naročnike za glasilo DPM in revijo Otrok in družina, skušala bodo dobiti prostore za mladinske klube ter ob ključku pionirskih iger organizirala svečane zaključke po obredih. Poskrbeti bo treba, da bodo otroci lepo praznovali vse otroške in državne praznike in da jim bo pojasnjen njihov pomen. Občinske zveze DPM bodo s sodelovanjem okrajne zveze organizirale v zimskih počitnicah seminar za predsednike in sekretarje DPM ter preko posameznih društev še dalje skrbe

TAKO PRIJAZNO,

kot ste ga sprejeli včeraj, ko vas je obiskal z ljubeznivim pozdravom, se ga veselite tudi danes ali jutri, ko se bo oglasil pri vas zaradi polletne naročnine za DOLENJSKI LIST! Prosimo, pripravite drobiž, da bo pismo noša porabil kar najmanj časa za izterjavo.

Ce vas ni doma, poskrbite, da bo pismo noša vseeno dobil denar za naročnino domačega lista!

Pomagajte pismo nošem pri njihovem odgovornem delu!

le za utrjevanje in razvoj šolskih mlečnih kuhinj.

Delegati posameznih društev so poročali o svojem delu; videti je, da tudi podeželska društva pridno delajo, nekateri bolj, druga manj. V glavnem je njihovo delo odvisno od članov odbora. Če so sposobni in delavni ter znajo zainteresirati članstvo, je delo uspešno.

V Sentyernejem namerava DPM v tednu otroka organizirati več filmskih predstav za mladince in pionirje. Ker je v kraju blizu 600 otrok brez zobozdravnika, bo društvo pri odločujočih činiteljih posredovalo, da se ta pomanjkljivost čimprej odpravi. Ostala zunanja društva še niso dogovorjena za delo v tej sezoni.

TEDEN OTROKA V NOvem MESTU

Novomeško društvo bo organiziralo v tem tednu za otroke več prireditev: filmske predstave, lutkovno igrice Rdeča kapica in ponovitev mladinske igre "Povodni mož", ki jo bodo uprizorili tudi za zunanje šole. Razen tega bo društvo ustanovilo do konca leta pionirsko knjižnico, nudilo bo pomoč revnim otrokom ter poskrbelo za ureditev otroškega igrišča, ko bo nova pošta dograjena.

Ker je stanje na novomeški osnovni šoli, ki ima razrede tudi s po 48 in 50 učenci, zelo kritično zaradi

pomanjkanja prostora, je bilo na tem posvetovanju sklenjeno, da bo poslalo društvo na ObLO resolucijo. (Starši so z roditeljskih sestankov poslali že več resolucij!) Prosilili bodo, naj ObLO upošteva nemogoče zdravstvene in pedagoške razmere v prevelikih razredih in naj prosvetnim delavcem, ki po sili razmer stanujejo v šolski stavbi, dodelijo stanovanja druge, da bo šola dobila nove učilnice. Ostro so obsodili primere, ko se ljudje iz pri-

mernih stanovanj selijo v še boljše, stanovanj za stranke, ki bivajo v šoli, pa ni moč dobiti. Predlagali bodo tudi zdravstvenim oblastem, naj otroke in učne moči pošljejo na pregled pljuč.

V daljšem pogovoru so delegati iznašali svoje težave, ki so v večini društev iste. Sprejeli so sklep, da bodo eden otroka povsod slovesno proslavili in nadaljevali z aktivnim delom skozi vse leto.

Ra

Novo otroško in športno igrišče v Krškem

Z gradnjo športnega in otroškega igrišča so pričeli pred meseci. Stalo bo najmanj 3.500.000 dinarjev. Društvo prijateljev mladine je prispevalo 100 tisoč dinarjev, iz sklada državne loterije za športno stavo pa so dobili 299.895 dinarjev. Tudi občina je obljubila denarno pomoč. Igrišče je bilo v Krškem potrebno, zato prebivalci sodelujejo s prostovoljnimi deli. Do sedaj je bilo opravljeno

nih okoli 1300 prostovoljnih ur. Zlasti so se izkazali uslužbenci ObLO, vajenska šola in mladina.

Če bo šlo vse po sreči, bo otvoritev igrišča prihodnje leto na dan mladosti. Poleg otroškega igrišča bo tu še igrišče za roket, odbojko, kotalkanje, letno telovadišče, pozimi pa drsalnice.

D. K.

Zakaj razlike?

Vrh pri Ljubnu leži med območema kmetijskih za drug Novo mesto in Dolenjske Toplice, zato prebivalci tega kraja kupujejo in prodajajo prodajalnam obeh za drug. Nemalo razburjenja je ob vprašanju, zakaj so pri teh kmetijskih organizacijah tako različne cene. »Kaj se res ne da ničesar ukreniti?« se sprašujejo ljudje okrog Ljubna.

VRNJENO ŽIVLJENJE

V Novem mestu so pred dvema letoma na pobudo občinske posredovalnice za delo ustanovili Zavod za poklicno usposabljanje invalidov ter ostalih za delo manj sposobnih oseb. Naloga zavoda je, da v svojih obrtnih delavnicah usposablja invalide za nadaljnjo zaposlitev. Kot v vseh podobnih zavodih so imeli težave tudi v novomeškem. Tako v začetku niso imeli svojih prostorov niti dovolj osnovnih sredstev, primanjkovalo pa jim je tudi vodilnega kadra. Navzlic vsem težavam pa jim je v razmeroma kratkem času uspelo razširiti svojo dejavnost.

Kot rečeno, začel so skromno. Sprva so imeli le šiviljski in mizarski obrat in še tu so bile težave. Obrata sta bila drug od drugega oddaljena več kilometrov, uprava zavoda pa je bila spet drugje. Zaradi tega ni bilo prave povezave. Potem so obrate centralizirali v Bršlino, kar je omogočilo boljše povezavo med zaposlenimi in upravo. Hkrati so ustanovili še kro-

jaški obrat. Tako se je število zaposlenih od 8 ljudi v enem letu povečalo na 26 ljudi. Ustvarili so okoli 8 milijonov dinarjev prometa.

Letos pa gre že bolje. Z adaptacijo starih skladiščnih prostorov ŽITOFONDA je Zavod dobil nove prostore. Ti so v neposredni bližini Centra za medicinsko rehabilitacijo, kar je idealen prostor za poklicno usposabljanje invalidov. Trenutno imajo tu le šiviljski in krojaški obrat, vendar imajo na voljo še prostore za nove obrate, ki jih nameravajo ustanoviti letos. V Novem mestu in bližnji okolici je namreč čedalje več povpraševanja po raznih obrtnih uslugah. Zavoljo tega zavod hkrati z usposabljanjem invalidov pospešuje tudi obrtno dejavnost v novomeški komun. Večinoma opravljajo usluge potrošnikom. Sklenili pa so tudi pogodbe z nekaterimi gospodarskimi organizacijami. Tako ima mizarski obrat vezano prodajo uslug in naročil s Tapetnikom, Ta-

petniško-dekoraterskim podjetjem ter Splošnim gradbenim podjetjem »Pionir« iz Novega mesta.

V kratkem pa bo Zavod ustanovil še radio- in elektro servisne delavnice. S podjetjem Telekomunikacije iz Ljubljane se dogovarjajo tudi o ureditvi servisa za popravila televizijskih sprejemnikov. Za usluge kleparskega obrata pa so navezali stike s podjetji PIONIR, IMV, NOVOLES in KOVINAR. Za IMV bodo izdelovali avtomobilske rezervoarje. Pionirju bodo pomagali pri stavbnih kleparskih delih, za Kovinarja pa bodo izdelovali različne anterijske blage. Dalje nameravajo ustanoviti še vulkanizerski obrat. Tako bi imel zavod že letos 7 obratov, ki bodo ustvarili nad 12 milijonov dinarjev prometa. Za poklic pa bodo usposabljali 36 delovnih invalidov.

Za poklicno usposabljanje prvenstveno skrbi mojster ali inštruktor, ki uvaja invalide v delo ter skrbi, da bodo v predvidenem roku res sposobni opravljati

poklice. Če invalid v določenem roku ni pridobil potrebnega znanja za stroko v kateri se usposablja, pa lahko zavod pogodbo podaljša. Poslej so v svojih delavnicah usposobili ter začasno zaposlili že 12 invalidov. Vrh tega so v lastni režiji usposobili za polkvalificirane delavce še štiri težke invalide. Tj so se zaposlili v obrtnih podjetjih, kjer uspešno opravljajo poklice. Zaradi slabih delovnih priprav je za zdaj sistem dela še bolj obrtniški, vendar si zavod močno prizadeva preiti na polindustrijski sistem proizvodnje, tako da bi se prekvalificirani delavci lahko uspešno uveljavili tudi v industrijskih in ne le v obrtnih podjetjih.

Za uresničitev tega načrta pa so seve potrebna investicijska sredstva. Zato so izdelali perspektivni program, ki predvideva okoli 7 in pol milijonov dinarjev naložb, predvsem za strojno opremo.

V novomeškem okraju je po podatkih Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje nad 200 invalidov, od tega še 66 nezaposlenih. Če bi bili ti sposobni za razna dela, bi jih gospodarske organizacije lahko zaposlile, tako pa je težje. In prav za-

rad tega ima Zavod za poklicno usposabljanje invalidov izredno pomembno vlogo. S predstavniki Centra za medicinsko rehabilitacijo so se že dogovorili, da bodo prihajali invalidi tudi v ta zavod, kjer bodo delali pod strokovnim vodstvom zdravnika in mojstra delavnice. Tako bodo združili zdravstveno in praktično rehabilitacijo.

Na Dolenjskem je še precej invalidnih oseb, ki živijo v oddaljenih in oddaljenih krajih. Te invalide je težje usposobiti; za kakšen poklic, ker so vezani na večje osebne izdatke za prevoz ali stanovanje in podobno. Na drugi strani pa ugotavljajo, da so prav ti invalidi najbolj potrebni prekvalifikacije. Zavod za poklicno usposabljanje invalidov je zavoljo tega sklenil preurediti del stavbe še v stanovanjske prostore. Tako bi invalidi stanovali v samem zavodu, kjer bi se pričevali novemu poklicu, prehrano pa jim bi nudil Center za medicinsko rehabilitacijo. Tako bo novomeški Zavod za poklicno usposabljanje invalidov in za delo manj sposobnih ljudi postal središče za področje vsega novomeškega okraja.

R. S.

Delovno predsedstvo občnega zbora okrajnega sindikalnega sveta v Novem mestu

V ospredju sta predvsem dve nalogi: ob najširšem sodelovanju kolektivov izdelati pravilnike, težišče sindikalnega dela pa prenesti na sindikalne podružnice — Z osnovnimi principi novega gospodarskega sistema še nismo prodrli do osnovnih proizvajalcev, ker o njem razpravljajo še vse preveč in samo v vodstvih podjetij in sindikalnih podružnic — Ekonomski instrumenti ne bodo sami po sebi ustvarjali načel notranje delitve dohodka — Sindikalne podružnice morajo bolj kot doslej prisluhniti razpoloženju v kolektivu, vsebina njihovega dela pa mora temeljiti prav na tem — V bodoče jim moramo nuditi več pomoči.

Občni zbor okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto je pretekli teden izzvenel v manifestacijo, ki je potrdila to, kar smo že ugotovili; naši delovni kolektivi so brez pomišljanja sprejeli nov gospodarski sistem kot najboljšo pot za gospodarski razvoj in razvoj družbenih odnosov — hkrati pa je občni zbor izzvenel v ostro in odločno obsodbo vseh birokratskih pojavov, ki so v dosedanjem obdobju, ko se sistem šele uveljavlja, ponekod dokaj močni. — Premalo pa je prostora, da bi bralec posredovali za jetno gradivo iz poročila, ki so ga delegati prejeli vnaprej in tehtne besede ter ugotovitve, ki jih je v svojem referatu podal predsednik OSS tovariš Ludvik KEBE. Brez dvoma živimo v obdobju, ki je za razvoj naše družbe in družbenih odnosov, ki v njej vladajo posebej pomembno. Letos so se naši delovni kolektivi osvobodili spon administrativnega sistema, ki je že postajal močna ovira nadaljnega razvoja. Nov gospodarski sistem, ki se že uveljavlja, pomeni široko sprostitev svobodne človekove ustvarjalnosti. Vsak delavec čuti danes živo potrebo po tem, da bi podjetje, v katerem dela, kar najbolj uspevalo. Na svojem delovnem mestu se trudi proiz-

tevanju, po povečevanju proizvodnosti, po višji kakovosti in cenejši proizvodnji, ki bodo iz dneva v dan bolj postajale osnovna gonilna sila hitrega gospodarskega razvoja. Vse to pa hkrati pomeni, da so v pogojih novega gospodarskega sistema interesi vsakega posameznega proizvajalca vsklajeni s splošno družbenimi interesi. V tem je njegoja velika vsebina in revolucionarna ter demokratična sila.

Skupni interesi: gonilna sila

Obdobje diriganja od zgoraj navzdol je za nami. Prav zdaj, v prvem letu uveljavljanja novega sistema je še posebno važno, da vsebini novega sistema prilagodimo oblike upravljanja in gospodarjenja v naših kolektivih. Strokovne službe in vodstva podjetij ne smejo in ne morejo več biti priganjač, ki silijo k delu in tudi ne nadzorni organ, ki nadzoruje. V kolektivih moramo v novem sistemu zagotoviti takšne družbene odnose, ki bodo sami po sebi zagotovili sproščanje pobud in ustvarjalnosti v slehernem proizvajalcu. Delavcev interes je vsklajen s splošno družbenim interesom, torej z interesom podjetja, zato je vsako priganje odveč.

To je obsežna naloga, ki je ni mogoče uresničiti kar preko noči. Brez dvoma bomo naleteli na vrsto težav, ki so posledica materialne in kulturne nezrelosti ter nerazvite zavesti ljudi. Predvsem in v prvi vrsti pa bomo morali v vseh kolektivih na široko razpravljati o vsem, kar se v podjetju dogaja, saj se to neposredno tiče vsakega delavca, vsakega proizvajalca. Organi delavskega samoupravljanja morajo zagotoviti, da bodo člani kolektivov vedno in sproti obveščeni ne le o delitvi osebnih dohodkov, temveč o vsem kar zadeva dohodek in razdelitev dohodka v podjetju. To več ni in ne sme biti samo zadeva ozkega kroga ljudi v vodstvu podjetja, strokovnih služb in morda še posameznikov iz centralnega delavskega sveta. Podjetje, ki dela po zakonu dohodka, zahteva višjo stopnjo svobode ter sodelovanje in pobude najširšega kroga ljudi, ki v njem delajo. Sindikalne organizacije in organi delavskega samoupravljanja bodo morali opraviti prav na tem področju vrsto obsežnih nalog in streti še marsikak trd oreh.

Za »komandantstvo« ni prostora

S starimi načini upravljanja teh nalog ne bomo uresničili. V pogojih novega gospodarskega sistema mo-

ramo v kolektivu sprostiti vse zdrave težnje proizvajalcev. Ne bo odveč, če omenimo nekaj primerov v nedavni preteklosti, ki kažejo, kako zmotni so računali nekateri vodstvi, ki mislijo, da bodo na stari administrativno-birokratski način lahko podjetja vodili še naprej. V Tovarni šivalnih strojev na Mirni in v rudniku Kanižarica ne bi prišlo do prekinitve dela, če bi vodstva podjetja pa tudi sindikalne podružnice znala prisluhniti prizadevanjem kolektiva in če bi vodstvo podjetja pokazalo vsaj malo volje za upoštevanje za-

O finansiranju državnih organov je poročala Anka Tominec, delegatka iz Novega mesta

Vsebinska in tehnična plat pravilnikov

● Dular Zoran iz Vidmarkega je govoril o izkušnjah kolektiva tovarne papirja in celuloze »Djuro Salaj«:

»Ko smo razpravljali o novem sistemu delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov v našem kolektivu, smo se odločili za dvoje: glavni, vsebinski del pravilnika mora zajeti dohodek, ki bodo vplivala na razvoj družbenih odnosov v kolektivu, tehnični del pa naj vsebuje merila in načine za izračune. Tako nam je uspelo izboljšati družbeno ekonomsko odnose v podjetju in doseči, da delavec ni več le proizvajalec v proizvodnem procesu, ampak se vedno bolj izpreminja v neposrednega upravljavca.

Družbeno ekonomsko samostojnost ekonomskih enot smo zagotovili, ko smo jim brez predsodkov prepustili v upravljanje proizvodna sredstva, določanje proizvodnje, medsebojne poslovne odnose in poslovne odnose v proizvodnji. Te samostojnosti so začasne, ker pravilnik zagotavlja tudi nadaljnji razvoj in predvideva popolno decentralizacijo upravljanja. Ekonomski enoti zagotavlja popolno samostojnost pri razpolaganju z osnovnimi sredstvi, s sred-

PRAVILNIKI in

htev kolektiva ter se poglobilo v celotno problematiko. Delovnemu kolektivu gotovo ni v čast, da mora na tak način uveljavljati svoje pravice in zahteve. Na Mirni se je tehnično vodstvo izgovarjalo na »tehnoški proces« in skušalo razpravo o prenosu pristojnosti na kolektiv spraviti v okvir tehničnih, organizacijskih in ekonomskih kombinacij. Delavci mizarskega obrata Tovarne šivalnih strojev so že dlje časa zahtevali nekatere naprave, ki bi izboljšale proizvodnjo, vendar so naleteli na gluha ušesa. Predlogi za uvedbo ekonomskih enot pa so se izgubili nekje po predalih. Zelo zanimiva je izjava direktorja, ki je dejal: »Če bi bil jaz doma, ne bi prišlo do prekinitve dela...« Brez dvoma, prepričani smo v to, zelo dobro pa vemo tudi to, da bi se odnosi poslabševali še bolj, nerazpoloženje v kolektivu pa bi trajalo še naprej!

Ozek krog ljudi ne sme odločati

Pri uveljavljanju neposrednega upravljanja so sindikalne podružnice doslej govorile vse preveč na-

čelno in premalo konkretno ter nudile pri tem kolektivu tudi premalo konkretne pomoči. To je posebej občutno v manjših kolektivih. Delavce že dolgo

odvisni od uspeha celotnega kolektiva. Ekonomske enote so tudi pri nas že postale stvarnost in predmet resnih razprav v mnogih kolektivih. Marsikje govore

V našem okraju je 141 gospodarskih organizacij, ki morajo izdelati pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Od skupaj 229 gospodarskih organizacij je bilo konec avgusta 22 takih, ki so šele ustanovile ustrezne komisije, 9 takih, kjer so delovni kolektivi šele sprejeli načela delitve, 26 gospodarskih organizacij ali 11 odst. kjer imajo izdelane osnutke pravilnikov, 10 gospodarskih organizacij, kjer izdelane pravilnike že praktično uporabljajo in kar 162 gospodarskih organizacij ali 71 odst. vseh, kjer so s pripravami šele pričeli. Te številke so dovolj zgovorne in ne potrebujejo nobenega komentarja. Razločno in nedvoumno govore o tem, da je treba s pravilniki močno pohiteti!

prepričujemo, da so osvobodeni mezdni odnosov in meznega dela, da imajo pravico in dolžnost s sredstvi, ki jih ustvarjajo, sami gospodariti in jih deliti. Praksa pa kljub temu kaže, da je marsikje ostala »komanda« še vedno v rokah ozkega kroga ljudi iz vodstva, ki zaradi »vodilnega položaja« odločajo o vsem. Takšnim pojavom smo bili priča v Opekarni Zalog in v Konfekciji papirja v Vidmu-Krškem, vendar se je v obeh kolektivih stanje izboljšalo, čim sta bila zamenjana direktorja. Še vedno pa je tako v Komunalnem podjetju v Sevnici in v Trgovskem podjetju »Izbira« v Novem mestu.

Ne trdimo, da je povsod tako, saj so v mnogih kolektivih dosegli na tem področju prav lepe uspehe. Niso več redki primeri, ko so upravno tehnična vodstva samo še servis kolektivov, njihovi prejemki pa so

in razmišljajo o tem kako prenesti pristojnosti navzdol, kako neposrednega proizvajalca čim bolj vključiti v proces gospodarjenja in upravljanja. V tem procesu ni nobenih šablon in receptov, vsak kolektiv si mora poiskati pot, ki je zanj najprikladnejša in najboljša rešitev.

Lojze Pajnič je razpravljal o problemih iz kmetijstva

● Največ sindikalnih podružnic je v občinah Novo mesto (99 podružnic z 9.950 člani) in Videm-Krško (36 podružnic s 5 tisoč 350 člani).

● Upošteva se stroke, je največ sindikalnih podružnic — kar 55 jih je — v ohrtno komunalnih podjetjih.

Tehten prispevek je v razpravi dal tudi tovariš Jože Borštnar, podpredsednik republiškega sveta ZSS

vajati čimveč, ker ve, da bo le tako izboljšal svoj materialni položaj. Delovni kolektivi upravljavci pa z razumom dobrega gospodarja pretehtavajo in usmerjajo proizvodnjo ter skušajo kar najbolj obrabiti sredstva, ki jim jih je zaupala družba v gospodarjenje. V vsem tem so skrite težnje po var-

stvi za redno in investicijsko vzdrževanje, s surovinami, z izdelki in pomočnim materialom. Ekonomska enota bo samostojno razpolagala s sredstvi poslovnega sklada, ki jih bo dobila, če bo znižala poslovne stroške. To pomeni, da bodo ekonomske enote samostojno gospodarile s sredstvi in z delom sredstev za razširjeno reprodukcijo.

Proizvodni plan podjetja bo nastajal iz planov, ki jih

bodo ekonomske enote sestavljale samostojno, centralni organi upravljanja bodo izdelali le okvirni osnutki tega plana. Prav plani osnovnih enot bodo le-te čvrsto povezovali v celoto in določali obveznost ekonomskih enot do podjetja in njihove medsebojne obveznosti. Neizpolnjevanje teh obveznosti bo vplivalo na medsebojne odnose ekonomskih enot, vendar bodo tudi takšne (Nadaljevanje na 4. strani)

Sindikalne podružnice

(Nadaljevanje s 7. strani)
spore reševale enote samostojno, centralni organi pa lahko nastopajo samo kot arbiter.

V takšnem sistemu delitve se je v celoti izpremenila vloga centralnih organov samoupravljanja. Njihove dolžnosti in pravice so skoraj v celoti prevzeli organi samoupravljanja v ekonomskih enotah, to pa hkrati pomeni, da so ekono-

omske enote skoraj popolnoma samostojne. Prevzele so velik del pravic in dolžnosti. Spremembe, ki sem jih našel — vsebuje jih novi pravilnik — pomenijo velik vsebinski napredek na področju družbenih odnosov v našem kolektivu. Prav zato smo temu delu pravilnika posvetili največjo skrb.

Drugi del pravilnika, to je tehnični del, vsebuje

dočela in merila za izračunavanje. Ta del je ostal skoraj neizpremenjen, saj smo ga izdelali že prej, ko smo pričeli nagrajevati po delu. V tehničnem delu pravilnika smo zagotovili predvsem to, da so dohodki v vzročni zvezi z doseženo produktivnostjo. To pomeni, da zahtevamo od ekonomskih enot, da gospodarijo s skrbnostjo dobrega gospodarja.

bencev v Beogradu, ki je o tem jasno spregovoril, čemu torej birokratizem in centralizem v tem primeru? Mar res nismo sposobni sami oceniti delovno mesto? Lotimo se še zdravstva: zdravstvena služba je pred potrjevanjem pravilnikov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Cutili je težje, da morajo zdravstveni delavci imeti ogromno visoke plače. Nekateri zdravstvene ustanove so zato in pa ker je dotok sredstev nereden, že zašle v težave, zavod za socialno zavarovanje pa še vedno drži sredstva preveč v svojih rokah. Sindikalne podružnice iz zdravstva na tem področju še niso storile dovolj. V službi socialnega zavarovanja je novo obdobje še v povojih. Imajo že nekatere organe upravljanja, posamezna področja nagrajujejo po delu, vendar niso veliko dlje kot upravne službe. Malo več demokratizacije je v skupščini socialnega zavarovanja in v sekretariatu za občo upravo.

Na koncu bi rad še enkrat poudaril to: 28 sindikalnih podružnic javnih služb je. Vse se bodo morale resneje spoprijeti s problemi, ki nastajajo, da bomo odigrali isto vlogo, ki jo je občni zbor sindikatu začetel. Mi nismo pasivni člani sindikata, ki zgolj plačujejo članarino. Postati moramo aktivni: sodelavci in borci za nove odnose v javnih službah in za nov družbeni položaj javnega uslužbenca v ustanovi, kjer dela!

MARIJAN ERNEST, VIDEM-KRSKO:

»POGREŠAMO POMOČ ZBORNIC!«

»Novi gospodarski sistem povzroča zaradi pomanjkanja strokovnih služb in kadrov v manjših podjetjih vrsto težav. V manjših podjetjih je tudi najmanj storjenega za pripravo pravilnikov o delitvi čistega in osebnih dohodkov. Brez dvoma se bodo morale sindikalne podružnice in kolektivi teh nalog odločneje lotiti. Še vedno močno pogrešamo konkretno pomoč zbornic, ki bi lahko manj-

Za novega predsednika OSS je bil ponovno izvoljen tovariš Ludvik Kebe

JOZE PACEK, SEVNICA:

»PRAVILNIK JE MNOGO VEČ KOT SAMO TEHNIČNA NALOGA!«

»Pri uveljavljanju novega gospodarskega sistema smo v kolektivih sevniske komunne opazili predvsem dve slabosti. Ko smo o no-

vega sistemu šele pričeli govoriti, so marsikje hiteli povečevati tarifne postavke v želji, da bi dosegli »ugodnejši« odnos med osebnimi dohodki in skladi! Drugo slabost smo zagrešili, ko smo dopustili, da je postala izdelava pravilnikov tehnično administrativno opravilo ljudi iz uprave podjetij. Sindikalne podružnice se niso dovolj poglobile v analizo razmerij in odnosov v pravilnikih. Ko ga je tehnično administrativni aparat izdelal, so nanj molče pristali v strahu, da bi izpadli kot nevedneži, če bi kaj preveč izpraševali. Ker so premalo posegli v problematiko, niso v podružnicah svojih stališč znali zagovarjati, navzlic temu pa čutijo, da v pravilnikih ni vse v redu! Izkušnje nas uče, da so znala vodstva podjetij najti zelo konkretna merila za določanje delavskega uspeha, vodstva pa so v največ primerih soudeležena v obliki pavšalnega zneska, ki je zelo blizu kapitalističnim dividendam! Vse to nas uči, da so pri sestavljanju pravilnikov premalo sodelovali delavci iz proizvodnje.«

Delegat Gustav Avbar iz Novega mesta

● Letos je na našem področju 258 sindikalnih podružnic s 26 tisoč člani sindikata (93,4 odst. vseh zaposlenih).

Kaj pa javne službe?

Hitri razvoj družbenih odnosov, ki je posledica uveljavljanja novega gospodarskega sistema, je razen v proizvodnih kolektivih, kjer je gotovo storjenega največ, nalezl na precejšen odmev tudi na področju javnih služb. O tem sta na občnem zboru razpravljala GUSTAV ROSTAHAR, delegat iz Vidma-Krškega, in ANKA TOMINŠEK, delegatka iz Novega mesta. Prvi je poudaril potrebo po aktivnejšem uveljavljanju sindikalnih podružnic pri razvijanju novih, kvalitetnejših družbenih odnosov v javnih službah, tovarišica Tominškova pa je spregovorila o novem zakonu o financiranju državnih organov, ki bo razvoj teh odnosov pospešil. Prisluhnimo tovar. Rostaharju, ki je med drugim dejal:

»Govorim v imenu 28 sindikalnih podružnic javnih uslužbenecv iz našega okraja. V poročilih in v razpravi smo slišali vrsto lepših ugotovitev, ki osvetljujejo položaj proizvajalcev v gospodarskih organizacijah v pogojih novega gospodarskega sistema. Mi, javni uslužbenec, žal še nismo tako daleč, saj smo v pogledu družbenega in delavskega upravljanja na mnogo nižji stopnji

Gustav Rostahar, delegat iz Vidma-Krškega, je opozoril na številne probleme javnih uslužbenecv

od njih. Komajda smo izbrali svete delovnih kolektivov. Malo dlje so pri DOZ, kjer so kolektivni že izvolili tudi upravne odbore in pripravili razne pravilnike in pravila, vendar morajo zdaj, ko razpravljajo o delitvi sredstev, čakati nekakšno »obritev«, centralnega zavoda iz Beograda! Kje se tu novi družbeni odnosi? Priljubeno enako je z bankami, vendar bolje pri narodnih kot pri komunalnih bankah. Čeprav so morali skozi goščavo številnih birokratskih predpisov, so pripravili nekatere pravilnike, ki pomenijo osvoboditev kolektivov in demokratizacijo odnosov. Pri tem pa je zelo čudno, da centralna narodna banka še vedno odreja količino in vrednost

točk za posamezno delovno mesto. Kolektivni narodnih bank so vendar pokazali živo

zanimanje za svoje probleme; pred nedavnim je bil IV. kongres državnih usluž-

JOZE BORSTNAR, PODPREDSEDNIK REPUBLIKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE:

»Sindikalna podružnica je osnova!«

»V sindikalnem delu sta v tem obdobju osnovna gospodarski sistem in delitev dohodka. Oboje pomeni pričetek gospodarjenja v podjetjih. Časi, ko smo z družbenimi sredstvi pokrivali primanjkljaje, so minili, začeli smo z ekonomiziranjem proizvodnje. Iz današnje razprave je videti, da smo uspeli, vendar je še vrsta nasprotnih tendenc. Našli jih bomo povsod, v vseh organih od zveze navzdol, pa tudi v podjetju.

Tovariš Avbar je diskutiral o tem, da so pri nas ponekod povečali osebne dohodke v škodo skladov, omenil je primere, ko so prejeli »vodilnih« tudi po 10-krat višji od delavčevih. Vraščati se je treba, kje so meje, v takšnih primerih pa je pomembno tudi to: kje smo mi z našimi intervencijami? Administrativni aparat v novem sistemu ne bo več odredjal plač. Zdaj se pa vprašamo še, kje smo bili, ko smo pripravljali pravilnik in določali instrumente za delitev čistega in osebnih dohodkov v podjetju. Prav ti instrumenti so v mnogih primerih tendenčni. Ali smo jih vskladili z močjo podjetja, smo upoštevali produktivnost? Niso redki primeri, ko instrumente namenoma »zavijejo« — plače pa, pa koeficienti, pa procenti, pa faktorji — tako da se delavec res ne spozna. Toda pri izplačilu zna številke vsakdo primerjati! In še problem direktorskih plač: razpasli so se primeri, da ima direktor majhnega podjetja, pa tudi vodilni uslužbenec, enako plačo kot tisti v velikem podjetju, ki ima 10-krat večjo proizvodnjo. V takšnih primerih se moramo vprašati samo to: kje so socialistični principi proizvodnje in kdo jih ruši?!

71 odstotkov podjetij v novomeškem okraju, ki še nimajo pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkih, je dokaz, da je odpor proti decentralizaciji. Mi pa vemo, da je treba delavsko samoupravljanje poglobljati in pritegovati k upravljanju čimveč ljudi. Doseči moramo, da bodo ljudje začeli govoriti. Boriti se moramo proti dvojni morali, ki je v tem, da ljudje po ulicah in drugod govore o tem, kar jih bode, na sestankih pa molče. Tu nastaja vprašanje odnosov, ki nam večkrat povzročajo škodo. Če pomagamo tu in če se dovolj trudimo, da tega ne bo in da bodo ljudje brez strahu govorili, potem bo dobro.

V razpravi ni bilo slišati stališč sindikalnih podružnic. So mar prešibke za to? Morda so analize »prekunsčne«? Morda sindikalne podružnice še nimajo poguma spregovoriti o problemih z vodstvi podjetij? Do zdaj je tako še šlo, ker ni bilo večjih težav. Proizvodnja teče, ker je konjunkturna. Toda kaj bo, če se stanje poslabša, če bodo samo 80-odstotne plače in bodo razlike še očitnejše?

Tu ne gre za ofenzivo, sindikalne podružnice pa morajo biti pobudniki tega, da bodo v vsakem delovnem kolektivu pregledali instrumente delitve dohodka. O tem naj razpravljajo tudi delavski sveti, kolektivni pa morajo osvojiti načela, ki so za razvoj podjetja najboljše. Glavna naloga vseh vodstev je, da pomagajo sindikalnim podružnicam. Boj za novi gospodarski sistem, za nova načela delitve dohodka, za nove družbene odnose in za ekonomske enote se bije v podjetjih, zato je novo obdobje, lahko bi rekli, last sindikalnih podružnic! Te bodo vedno pogosteje stale pred konkretnimi nalogami. Morale jih bodo reševati in zavzemati do njih stališče. Zato moramo nehati govoriti o načelih novega sistema, pomagati moramo reševati položaj v podjetjih in nuditi konkretno pomoč!«

V kmetijstvu: cenejšo proizvodnjo!

● Lojze Pajnič, član predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta:

»V perspektivnem razvoju moramo do leta 1965 povečati kmetijsko proizvodnjo za 65 odst. Naloga ni majhna, saj ni zgolj strokovno tehnična. Ves razvoj kmetijstva je tesno povezan s procesom podružabljanja proizvodnje, ki je uresničljiv v razvijanju pogodbenega sodelovanja in s povečevanjem družbene proizvodnje v kmetijstvu. Do 1965. se mora družbena po-

šim kolektivom veliko pomagale pri izdelavi pravilnikov, pa tudi sicer pri premaganju kadrovskih težav, pri rekonstrukcijah in pri razvijanju koooperacije med manjšimi podjetji. V novem gospodarskem sistemu smo že pričeli drugače ocenjevati dinar, zato se mnogi kolektivi že zelo resno vprašujejo: čemu le plačujemo zbornicam tako visoke članarine?»

družbenih zemljišč bo vedno bolj rasel problem družbenega standarda v kmetijstvu. Potrebovali bomo vedno več stanovanj, cest in ostalega, da bi temu zadostili. Ekonomske enote in vsi proizvajalci v kmetijstvu pa se morajo že zdaj resno lotiti pocenitve proizvodnje. Zelo čudno je, pa vendarle drži, da imamo navidežno hiperprodukcijo mesa, čeprav vsi vemo, da je mesa še vse premalo. To pomeni, da je meso predrago! Pocenitvi moramo proizvodnjo, neprestano izboljševati tehnološke postopke in biti vedno boljši in vedno skrbnejši gospodarji!«

● V občinskih sindikalnih organih je v letih 1959 do 1961 v plenih sodelovalo 393 ljudi, med njimi 58 žena in 221 delavcev, v predsedstvih občinskih sindikalnih svetov pa 85 ljudi.

● V vodstvih sindikalnih podružnic sodelujejo 2104 ljudje, med njimi 1292 delavcev in 575 žena.

Pogled na skupino delegatov med poročilom

7. oktober - dan topništva naše ljudske armade

Topniške enote JLA se letos še s posebno velikimi pripravami priključujejo k oslavi 20-letnice ljudske vstaje. To je razumljivo, saj topničarji hkrati praznujejo tudi 20-letnico svojega obstoja.

7. oktobra je prva topniška baterija JLA zelo uspešno tolkala fašistično letališče v Kraljevu. V spomin na tiste slavne dni jugoslovanske revolucije je vrhovni komandant tovariš Tito ukazal, da se vsako leto 7. oktober praznuje kot dan topništva. To pa ni le praznik topničarjev, marveč praznik vsega našega delovnega ljudstva.

V času NOB je bila ustanovitev prve partizanske baterije velikega vojaškega in političnega pomena. Jugoslovansko ljudstvo je ta

2. slovenska divizija (poznane kot XIV. in XV. divizija). Pri vsaki diviziji je bila formirana tudi ena baterija. Prva baterija v Sloveniji pa je bila formirana v Beli krajini 19. julija.

Ti dve bateriji sta pod skupno komando že 24. julija napadali belogardistično postojanko v Žužemberku. Takrat so vrgli tudi prvo granato na sovražnikov bunker v zgodovini NOB Slovenije. Ta granata je bunker uničila, ogenj topov pa je sovražnika zmedel. Kmalu je moral iz utrd.

Kapitulacija italijanske vojske je omogočila, da se je naše topništvo še povečalo. Formirane so bile nove slovenske baterije in divizion, L. 1944 so na Dvoru

razvaline. Usoda izdajalcev je bila zapečaten. Predali so se. — Topništvo je tudi sicer pokazalo svojo vrednost. Slovenski topovi so uničili belogardistične postojanke v Grahovem in na Črnem vrhu. Z njimi so partizani napadli Kočevje, Ribnico, Velike Lašče, Grosuplje, Rakek itd. Grmenje topov se je slišalo izven meja naše domovine.

Tudi Nemci so se potem zbal naših topničarjev. Na Rakeku so takrat imeli več baterij, ki so bruhale ogenj na položaje XIV. divizije. Toda ne dolgo. V borbo so posegli partizanski topovi in popolnoma onesposobili sovražnikovo orožje. Ena nemška baterija je bila uničena. Boj za železniško progo smo dobili.

Tudi nemški tankisti so kmalu spoznali, da se ne bodo mogli sprehajati po naši zemlji. L. 1943 so sicer poskusili vdreti na osvobojeno ozemlje pri Begunjah, toda pri Kamni Gorici jih je dočkala naša protitančkovska baterija in odbila njihov napad. Sovražnik se je moral vrniti proti Ra-

Topničarji JLA pri vajah ob orožju

keku. — Čez nekaj dni so Nemci že zvedeli, da prihaja od Cerknice proti Grahovem močna topniška enota XIV. divizije. Hitro so se pognali za njo, jo hoteli dohiti in uničiti. Na Marofu so partizanske topove res dohiti. Oddaljeni so bili le še kakih sto metrov. Obstali so kot ukopani, kajti cevi so bile že naperjene proti njihovim tankom. Naši topničarji ne bodo nikoli pozabili, v kakšni zmedji so Nemci bežali. — Takih primerov pa ni bilo malo.

Topništvo naše armade

je v vojnem času dokazalo, da se ne boji še tako močnega sovražnika. Vsi se še spominjamo sremske fronte. Topničarji so razbili vse napade nemških tankov. S točnim ognjem so razbili sovražnikove vrste in naredili široko pot za prehod pehotnih enot s sremskega bojišča.

Tudi v zaključnih akcijah za popolno osvoboditev so se naši topničarji izredno izkazali. Znale so borbe v Dalmaciji, boji za osvoboditev Reke, Sušaka, Trsta, Gorice, borbe vse do Koroške. Hkrati so potiskali so-

vražnika na drugih mestih, od Varaždina, Zagreba, Celja do Maribora in še dalje. V tem času so bile topniške enote še vedno jedro udarne moči naše narodnoosvobodilne vojske.

Topničarji se s ponosom spominjajo vseh bojev in so tudi danes pripravljeni za obrambo domovine.

Naj živi dan topničarjev JLA — 7. oktober!

Franc Bombač-Zorko, podpolkovnik JLA

Tudi zanje velja znano pravilo: postati mojster svojega orožja in orodja

Krat dobilo v svoje roke močno orožje, ki je bilo pozneje strah in trepet okupatorja. Orožja ni nihče poklonil, temveč so si ga morali priboriti v boju. Mnogo ljudi je moralo dati življenje, preden so borci prišli do topov. To so bili težki, toda slavni časi ljudske revolucije.

Se dobro se spominjam časov, ko naši partizani še niso imeli topov. Nad sovražnikove bunkerje so morali s puško in bombo. Morali so napadati s hrabrim srcem in z odločno voljo. V bunkerju se je sovražnik počutil varnega ter se je večkrat smejal partizanskim nemoči. Pojava partizanskih topov pa je sovražne vrste zmedla. Bunkerji so postali nezanesljivi.

Kakor se je uspešno razvijala NOB, tako je z njo raslo topništvo. S topovi, ki so jih na novo zaplenili sovražniku, je bila formirana prva, druga, tretja baterija. Se več so jih ustanovili. Kmalu je nastal topniški divizion in kasneje topniška brigada.

Narodnoosvobodilna vojska Slovenije je prve topove dobila julija 1943. Ta čas so bile formirane 1. in

pri Žužemberku že oblikovali prvo topniško brigado v Jugoslaviji.

Takoj po kapitulaciji italijanske vojske je bila likvidirana plavogardistična postojanka v Grčaricah. Glavno zaslugo je pri tem imelo naše topništvo. Bela garda je tedaj zbežala z Dolenjske in Bloške planote in se zaprla v grad Turjak. Beli so bili prepričani, da jih roka pravice ne bo dosegla. Zmotili so se. Računali so na nekoliko metrov debel zid, ki ga ima turjaški grad. Pri napadu se z lahkim orožjem res ni dalo nič napraviti. Tudi z manjšimi topovi ne. Zato so iz Kočevja pripeljali topove, s katerimi so Italijani streljali v Novem mestu. Okrog 40 granat je iz močnega gradu že začelo delati

Proti problemom v kmetijstvu

Na posvetovanju z upravniki kmetijskih združenj in z direktorji družbenih posestev, ki ga je v torek, 26. septembra, sklicala Okrajna kmetijsko-gozdarska zbornica v Novem mestu, so razpravljali o treh zelo važnih vprašanjih: o blagovnem prometu s kmetijskimi pridelki, o izvajanju akcije za jesensko setev, izvajanju investicijskih programov in o finansiranju strokovnega šolstva v okraju.

Kakor je pokazala razprava, je bil blagovni promet zelo slabo organiziran. Kmetijske organizacije so bile na odkup sadja premalo pripravljene. Pojavili so se izredno veliki tržni presežki, ustrezne embalaže pa ni bilo. Tudi potrošni trg ni bil dovolj preskrbljen. Kmetijske zadruge so sadje odkupovale in prodajale po ustaljenih načelih. Pri tem so naletele na vrsto težav. Te so povečal tudi pridelovalci, ki so hoteli blago takoj oddati. Proizvajalci naj bi v prihodnje pazili, da je sadje, ki ga nameravajo prodati, kvalitetno in sortirano, saj je to tudi v njihovo korist. Kvalitetno sadje gre letos zelo dobro v prodajo in so odkupne cene zanj celo 35 do 40 dinarjev za kilogram, medtem ko je cena za manjvredno sadje le 25 dinarjev za kilogram. Pri tem ni upoštevano tako imenovano industrijsko sadje (sadje za predelavo), ki ga odkupujejo znatno ceneje. — Iz tega je razvidno, da bo treba sadjarstvu posvetiti veliko več skrbi. Po kvalitetnem sadju namreč vedno bolj sprušjeta domači in tuji trg. Zaželeno bi bilo, da se v prihodnje ne bi več pojavljala kolebanja pri prodaji, saj zaradi tega trpi tudi predelovalna

industrija, ki na račun slabe preskrbe s sadjem ostaja skoraj prazen rok. Ti problemi so pereči in bo treba najkasneje do prihodnje jeseni odkupne cene vskladiati s ponudbo in povpraševanjem. Nedvomno se potem vprašanje, kam s sadjem ne bo več ponavljalo, pa tudi predelovalna industrija bo imela dovolj surovin.

Tudi pri odkupu vina se pojavljajo podobni problemi. Pridelki letos nadpovprečno kvaliteten, pa tudi količina je dosegla pričakovano povprečje. Čeprav se odkup vina večinoma še ni pričel, so nekatera gostinska podjetja že začela navijati cene. Samo za portugalko je cena v kratkem času narasla od 110 na 150 dinarjev. Upravniki proizvodnih organizacij so na seji menili, da bi bilo za potrošnika precej bolje, če bi vino odkupovali v zadržnih kleteh. To so poudarili zlasti zato, ker je prišlo v Beli krajini, kjer so odkupovali direktno od zasebnih gospodarjev, kar do tekmovanja, kdo bo bolj zvišal odkupno ceno.

Zelo pestra je bila razprava o izvajanju jesenske setve pšenice v pogodbenem sodelovanju. Menili so, da bi kmetijske organizacije lahko dosegle mnogo večje uspehe, zlasti če upoštevamo, da ima večina kmečkih združenj dovolj strojev in reprodukcijskega materiala, na drugi strani pa so kmečki proizvajalci z zanimanjem pričakovali pogodbe. Zaradi tega je bil kooperacijski plan do 20. septembra realiziran le na 1565 hektarih (40 odst.). Dejali so, da ekonomskega pomena pogodbenega sodelovanja ni treba posebej razlagati, saj so se o tem prepričali že sami pogodbeniki, ko so letos pridelali na hektar povprečno 32 tne pšenice, medtem ko so nekooperanti na isti površini pridelali povprečno le 18 do 20 tne. Ti rezultati povedo, da so pogodbeniki že osvojili načela sodobne agrotehnike, le obiskati jih je treba in se z njimi pravočasno pogovoriti. Kaj čudno se sliši, da bi morali kmetje sami po pogodbi v zadržne pisarne. Pisarniško sklepanje pogodb se je že preživelo, zlasti ker so letos kmetijske organizacije dobile okrog 100 novih kmetijskih tehnikov. Naloga mladega strokovnega kadra naj bi bila predvsem na področju kooperacije, kjer bi kmetijski tehniki lahko hitreje pridobili dopolnilno praktično znanje.

Program letošnjih investicij za kmetijstvo je dokaj obsežen in so sredstva v glavnem že odobrena. Ko pa so na posvetovanju analizirali izkoriščanje investicijskih sredstev in pregledali izvajanje tega programa, so ugotovili, da tekó gradnje za ta sredstva mnogo prepočasí. Iz analize je tudi razvidno, da je bilo do 15. septembra letos porabljenih le 31 odstotkov investicij, kar pa ne ustreza namenu investiranja, niti ne sme iskati vzroka za to v pomanjkanju delovne sile. Na posvetovanju so sprejeli konkretne sklepe o gradnji hlevov in nabavi strojev, saj je rok za izpolnitev mehanizacije izredno kratek.

Po splošnem mnenju so taka posvetovanja zelo koristna, zlasti če se vodstva o perečih problemih pogovorijo pravočasno. Prav bi bilo, da bi o aktualnih vprašanjih v kmetijstvu še večkrat razpravljali, drug drugemu pomagali in si svetovali.

Letošnja vinska letina je po mnenju kmetijskih strokovnjakov bogata. Pridelki je sicer manjši kot druga leta, zatrjujejo pa, da bo vino kvalitetnejše. Grozdje ima namreč neprimerno več sladkorja, zlasti zlahtne sorte. — Tudi trgatve se je to jesen pričela sorazmerno zgodaj. V vinogradih celotnega okraja, predvsem pa na Bizeljskem in v Beli krajini, kjer so s trgatvijo najprej pričeli, je od prvih dni oktobra zelo živahno. Ljudje pospravljajo grozdje zgodnjih sort, po 10. oktobru pa bodo pobrali tudi letino zlahtnih trt. — Ponekod so tudi že pričeli trgovati z vini. V Beli krajini so vinogradniki kar tekmovali, kdo bo prodal več portugalk. Žal je pri tem prišlo do hitrega navijanja cen. — Na sliki: trgatve na Bizeljskem

Pri Prečni snemajo film

Triglav film iz Ljubljane snema v okolici Prečne v gozdovih nad Lukenskim gradom kratkometražni film »Jesenska noč med slovenskimi polharji«. Po lastnem scenariju režira film Dušan Povrh, snemalec je Zaro Turšar, glasbo pa bo skomponiral Marijan Kozina. Kako se polh gotovo ujame, nam bodo v filmu pokazali bratje Jarc iz Prečne, 83-letni Murnov oče iz Dol. Straže in »njegov« vnuk prvošolček Ivanček, ki ga je ekipa našla v prečenski šoli.

OB LETOSNIH OBCNIH ZBORIH SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

V Loki so lahko zadovoljni

V sevnški občini so že vsa društva imela občne zbornice in bo 15. oktobra občinska skupščina. V ostalih občinah potekajo zbori po načrtih, ki so jih pripravili občinski svetovi na posvetila z upravnimi odbori društev. Občni zbori so povsod dobro obiskani, razprave so živahne, programi akčno pripravljivi. Občinska vodstva Svobod in PD so povsod — ponekod z izredno vneto, drugod pa vsaj zadovoljivo — opravila dela, katerega rezultat naj bodo temeljiti občni zbori, kar je izredno pomembno za nadaljnje delo kulturno-prosvetnih društev. Tako so člani predsedstva občinskega sveta Svobod in PD Trebnje obiskali vsa društva v občini in imeli razgovore s tovariši, ki pripravljajo občne zbornice, in jim nudili napotke, predvsem za sestavo programov. Občinska sveta v Brežicah in v Črnomlju sta sklicala konference zastopnikov društev, na katerih so govorili o vsebini občnih zborov. Nekoliko so zakasnili v občini Videm-Krško in v novomeški občini, vendar bodo tudi tu občni zbori zaključeni v prvi polovici oktobra.

valna sekcija je priredila gospodinjstvi tečaj, ki ga je obiskovalo 32 tečajnic, in šivilski tečaj. Oba sta zelo uspela. Organizirali so predstave potujočega kina, ki so bile dobro obiskane. Vendar si žele lasten projektor in redne tedenske predstave. Tudi prvi poskus klubskih večerov in razvedrila v klubu so se dobro obnesli. Društvo je z raznimi zabavami skrbelo za razvedrilo prebivalcev. Z dohodki prireditelj in samoprirediteljki so nabavili televizor, ki je posebna privlačnost kluba. V akciji za zbiranje sredstev za nabavo televizorja so sodelovali člani društva in ostali prebivalci. Prav tako so delno s lastnimi sredstvi, delno s podporo občinskega sveta SPD Sevnica uredili dvorano in oder, 1962 pa bodo preuredili klubske prostore.

In o samem občnem zboru... Zivahna razprava je osvetlila vrsto problemov in bistveno pripomogla, da je sprejeti program dela za no-

sami ustvarili sredstva, ki jim bo najčvrstejša osnova proračuna. Društvo je v minulni sezoni razpolagalo z več sredstvi kot večina občinskih svetov v okraju. Lahko trdimo, da je prosvetno društvo v Loki imelo izreden smisel za potrebe in želje prebivalcev svojega kraja. Program je bil tako pester, da je pritegnil res veliko ljudi. Prav zaradi tega je društvo za svoje akcije imelo najširšo

podporo. S svojim delom si je ustvarilo pomembno mesto v družbenem življenju Loke.

Vodstvo društva je poleg klasičnih oblik kulturno-prosvetnega dela uvedlo tudi sodobnejše oblike in je med prvimi v okraju začelo ustanavljati klub. Če kje, potem so prav v Loki pravilno razumeli zaključke okrajne skupščine Svobod in PD in jih tudi realizirali.

Bogdan Borčič: PLANŠARSKA BAJTA

O šolski in dopolnilni izobrazbi

Na zadnji seji obeh zborov OLO sta bila ukinjena Gospodinjstva šola in zavod za napredek gospodinjstva ter dana soglasje za ustanovitve zavoda za napredek gostinstva in gospodinjstva. Ta ukrep so narekovala dejanske potrebe. Obrati družbene prehrane so postali člani gostinske zbornice, zato je enotno izobraževanje gostinskih in gospodinjstvenih kadrov vsekakor potrebno.

Šolanje bo trajalo po 3 do 4 mesece na leto, v skrajšanem času pa bodo lahko absolventi pridobili nižjo kvalifikacijo kot na primer naziv kuharskega pomočnika, kavarniškega kuharja, pračca, natakarskega pomočnika itd. Rednega izobraževanja bodo deležni vsi učenci, ki imajo sklenjeno učno pogodbo.

strežno osebje, za turistične vodiče, za likarje, za snažilce itd. pod pogojem, da se bodo udeleženci strokovno usposobili za določeno področje svojega dela. Za posamezne stroke bo možna tudi specializacija (dietni kuhar, oskrbnik planinske kočje itd.).

sti. Po naročilu bo pomagali reševati ekonomsko-organizacijske in tehnične probleme gostinskih in gospodinjstvenih obratov. Na koncu lahko ugotovimo, da bo z izobraževanjem, s strokovnim usposabljanjem kadrov in s tem, da bo nudil strokovno pomoč vsekakor veliko prispeval, da se bo turizem pri nas še bolj razvil in postal pomembna panoga v našem gospodarstvu.

S. F.

Dopolnilno izobraževanje bo zavod organiziral za vse vrste dejavnosti v gostinski in gospodinjstvi stroki; za

Vlado Lamut: ZAPISEK

Novoustanovljeni zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva bo združil oboje in usmerjal svoje delo v izobraževanje kadrov za gostinstvo in gospodinjstvo, nudil bo strokovno pomoč gostinskim in gospodinjstvenim obratom in hkrati izdeloval analize. Prvo nalogo bo zavod uresničeval preko rednega dvoletnega izobraževanja, ki bo nudilo absolventom štiri osnovne poklice: kuharja, sobarja, strežnika in prehrabeničarja ali gospodinjjo. Dvoletno

Bil je večer, ko je Irena prvič občutila ljubezen. Sedela sta ob potoku pod sklonjeno vrbo, poslušala šumenje valov in gledala oblake, ki so se s srebrno mesečino obliki vozili po nebu. Marijan je pogledil Irenino roko in toplo zasepetal: "Irena... Irena je vzdrhtela in nekaj sladkega jo je obšlo. Sama ni vedela kaj.

"Draga moja, ti edina... — je govoril Marijan in božal, božal... Sladke besede so padale v Irenino ušesa in njeno srce se je začelo tajati. Dasi je podzavestno čutila neko nevarnost, ji je kljub temu bilo lepo pri srcu. Vedno lepše ji je bilo, bolj ko je na sebi čutila Marijanove roke.

"Ljubim te," — je spet dejal in položil roko na Irenino koleno. Dekle je vzdrhtelo kot topolov list v vetru.

"Poročim se s teboj, samo s teboj. Nikdar mi ni bilo tako lepo pri srcu, Irena, kot s teboj. Ali boš moja žena?"

Marijanove besede so delovale kot balzam... In kar niso storile besede, kar ni storila okolica, so povzročile kretnje... Ne da bi vedela kdaj, je Irena dahnila "da"... To je bilo meseca maja.

Minil je mesec, minila sta dva. Irena je hodila po svetu kot v sanjah. Vsakokrat, ko se je združila z Marijanom, ji je bilo tako lepo. Saj je znal tako nežno govoriti... In poročil jo bo. Na tihem je kovala načrte, kakšno poročilo obležbo bo imela. Smejala se je, ko je šla mimo trgovine in si ogledovala novo pohištvo. "Kmalu ga bom potrebovala," si je blaženo dejala in se skoraj naglas zamejala...

Irena je zasluhtela, da z njo nekaj ni v redu. Nekam slabo ji je postajalo in jodi ji niso več tako disale kot prej. Postala je bolj blede. Čakala je nekaj časa, vendar se starje ni zboljšalo. Prestrašila se je: "Noseča sem!" Spreletelo jo je, kot da bi jo polil z mrazom vodo, nato pa ji je takoj postalo vroče. Noseča... Kaj bodo rekli doma? Vsaj to je dobro, da me bo Marijan poročil.

S težavo je čakala sestanek z Marijanom. Ko je bila v njegovem objemu in ko je popustila prva omama sladkosti, je tiho dejala: "Marijan, ali ti lahko nekaj povem?"

Zaspalo je vprašal: "Kaj pa je takega?"

"Dobila bom otroka..."

Kot bi ga pičil gad, je planil pokonci in zavpil: "Kaj?"

Irena je poročila besede.

"Kako pa to?" je dejal. "Ali se ne motiš?"

Odkimala je: "Oče boš..."

Prisedel je in ji tiho dejal: "Poslušaj! Ali nisi v obeh se premladaj? Ali se sploh poznaš? Ali me ti poznaš, kakšen sem? Kaj boš z otrokom... Dal ti bom denarja za polji k zdravniku... Ta bo že uredil."

Gledala ga je in stisnilo jo je pri srcu. Pričakovala je, da bo vesel, da bo povedal kaj nežnega, pričakovala je besede o rjuni poroki... A zaman. Njena novica je povzročila molk in srd v Marijanovih očeh. K zdravniku naj gre... In zdravnik naj odpravi plod njegune ljubezni, otroka, ki se ga je bala in tako silno želela hkrati?

To pot sta se kmalu razšla. Slovo je bilo tiho, brez poljubja. Ko je vprašala, kdaj se spet dobita, ni dobila odgovora. Marijan je le nekaj zamrmral in odšel.

Minil je mesec, minila sta dva in še več. Irena je bila sama. Nič več je ni čakal pred

službo, nič več je ni spremljal. Zalostna je bila in razočarana. Kje so sladke objube in kje svatovski oblačilci? Namesto obojega sta prišli v hišo jeza in sramota. Večkrat je pomislila na samomor, pa vedno jo je od tega odvnila misel na bitje, ki je rastle pod njenim srcem.

Otrok se je rodil pravočasno in Irena je imela deklico. Prvič po dolgem času se je zasmejala takrat, ko je zagledala rožnati obrazek.

"Moja punčka," je vzdihnila, pri tem pa se je spomnila na Marijana. In postala je žalostna.

jatelj povabil v Bracarjevo gostilno in jih ure in ure napajal z vinom in jim podrobno razlagal, "kako je bilo".

"Ne verjemite ji, tovariši sodniki! Ta ženska laže!" je dejal Marijan, ko je sodnik spraševal Ireno in je ta v solzah pripovedovala o svoji ljubezni.

"Vse bom povedal po pravici, saj nimam namena lagati," je začel Marijan svojo pripoved pred sodiščem. Povedal je, da je z Ireno res imel razmerje, vendar daleč prej, preden je zanosila.

"Verjetno je zanosila z nekim Črnogorcem, ki je bil tu pri vojakih... Večkrat so ga videli z njo po gostinah in v gozdu."

Kljub temu da so priče do volj jasno povedale Ireni v prid, kljub temu da ga krvna preizkušnja ni izkjučila od očetovstva, je Marijan vztrajno trdil, da je istočasno imel opravka z Ireno tudi neki Črnogorec. Če pa bi Marijan videl otroka, tega verjetno re bi trdil, saj je imel otrok povsem svetle lase kot on, Irena pa je imela temne.

Sodnik je razglasil sodbo in Marijan je bil spoznan za očeta.

Vendar to ni bilo dovolj. Marijan se je pritožil in v pritožbi navajal, da je Irena lahkoževka, ki se vsakemu vda; da je imela pred rjim in po njem še nešteto fantov, da so moški pri njenih vratih skoraj v vrsti stali... Bila so to sama namigovalja brez dokaza.

Vrhovno sodišče je pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo in potrdilo sodbo prvega sodišča. Tako je dekletce končno, po enem letu pravdarja, je dobilo očeta...

Dasi je videti, kot da je ta zgodba izmisljena, je vendarle resnična in na naših sodiščih več kot običajna. Ko listamo

Irena in Marijan

"Kdo je oče?" so spraševali domači in dolgo je trajalo, da je napisal le priznava: "Marijan."

Kmalu zatem je srečala Irena mati Marijana na cesti. Dotlej sta se vedno pozdravljala in Marijan je govoril z njo kot z domačimi. To pot pa je pogledal v tla in ni pozdravil.

"Glej ga no, Marijana!" je dejala Irenina mati. "Kje pa hodiš, da te ni nič blizu? Otrok je že kar velik. Ga ne boš prišel nič pogledat?"

Skoraj sovražno je dejal: "Cigav otrok? Moj že ni!"

Irenina mati je onemela in brez besed odšla. Ko je za Marijanove besede zvedela Irena, se je zjokala, torej tak je bil...

Ko so Marijana klicali na skrbstveni organ v zvezi z očetovstvom, je izjavil, da očetovstva ne prizna in da za otroka ne bo plačeval ničesar.

Irena je iskala pomoči na sodišču. V otrokovem imenu je vložila zoper Marijana tožbo za ugotovitev očetovstva in plačevanje preživnine...

On pa si je najel odvetnika. V odgovoru na tožbo je ta navedel, da nikakor ni mogoče, da bi bil on oče otroka, saj je imel z Ireno odnose najmanj dva meseca pred časom, ko je zanosila. Spočetka je imel namen, da z njo resno hodi, ko pa je zvedel, da hodijo k njej drugi moški, da jo lahko dobi, kdor hoče, je obiske pri njej opustil, mimo tega pa je dobil tudi drugo dekletce in nje sploh ni več potreboval v tistem času, ko raj bi zanosila.

Prišlo je do obravnave. Irena je bila sama, Marijan pa je bil s svojim odvetnikom. Sodnik je zasliševal priče.

"Ali poznate otrokovo mater? Kakšna pa je?"

"Ja, veste, rada ima moške. Bolj fantovska je..."

"Nič prida ni. Bolj na slabem glasu je..."

Tako so govorile Marijanove priče. Sami mladi fantje njegovih let. Billi so to njegovi prijatelji iz vasi in iz službe, njegovi pivski kolegi.

Na drugi strani pa je nešteto prič povedalo, da so videli Marijana hoditi z Ireno v maju, da jo je vedno spremljal na poti domov, da sta hodila po veselicah in plesih. Večših so ga videli tudi pri njej pod oknom.

"Njene priče so podkupljene," je dejal Marijan, pozabil pa je povedati, da je sam pred dobrim letom vse svoje pri-

vo sezono širok in stvaren. Zaradi obširnih nalog, ki so si jih zadali na občnem zboru, so tudi spremenili sistem upravnega odbora. Namesto dosedanjih referentov za posamezne dejavnosti, ki niso bili več kos vsemu delu, so izvolili pododbore, ki bodo laže vodili delo kot posamezniki.

Lastnih slabostim niso priznavašali, zato so dober del razgovora namenili vprašanju vključevanja mladine v pevsko sekcijo. Mladina je trditev, da nima smisla in veselja do petja, tudi na občnem zboru v Loki odklonila. V bodoče bodo predvsem skrbeli za razvoj pevske dejavnosti med mladino v njihovi šoli, ker je to osnova za nadaljnje delo v društvenem pevskem zboru.

Izredno preseneča tudi način obravnave materialnega stanja društva. Potrebo po dotaciji — čeprav so glede na delo do nje brez dvoma upravičeni in bo dolžnost pristojnih, da jim tudi v bodoče pomagajo — so le omenili. Pač pa so razmišljali predvsem o tem, kako bodo

Prisedel je in ji tiho dejal: "Poslušaj! Ali nisi v obeh se premladaj? Ali se sploh poznaš? Ali me ti poznaš, kakšen sem? Kaj boš z otrokom... Dal ti bom denarja za polji k zdravniku... Ta bo že uredil."

Gledala ga je in stisnilo jo je pri srcu. Pričakovala je, da bo vesel, da bo povedal kaj nežnega, pričakovala je besede o rjuni poroki... A zaman. Njena novica je povzročila molk in srd v Marijanovih očeh. K zdravniku naj gre... In zdravnik naj odpravi plod njegune ljubezni, otroka, ki se ga je bala in tako silno želela hkrati?

To pot sta se kmalu razšla. Slovo je bilo tiho, brez poljubja. Ko je vprašala, kdaj se spet dobita, ni dobila odgovora. Marijan je le nekaj zamrmral in odšel.

Minil je mesec, minila sta dva in še več. Irena je bila sama. Nič več je ni čakal pred

Zdenka Golob-Borčič: VINJETA

sodne arhive, ugotavljamo, kako daleč segata človeška podlost in zloba. Dekleta, ki so bila dotlej najmlajša in najlepša, postanejo v tetraku največredne in lahkoževke. Brez izjeme vsi toženci v očetovskih pravadah mečejo ogenj in pepel na nezakonske matere in vlačijo po blatu svoja nekdanja dekleta. Zakaj? Zato, ker so se drznila roditi otroke, ki njim niso po volji... Kje je zavest človeka? Če ni drugih, boljših dokazov, opusti nepotrebno bitenje, ki ti ne bo nič pomagalo, Marijan!

In koliko je Marijanov pri nas...

Dobra želja na pot

V novem šolskem letu se je v nižjo glasbeno šolo v Brežicah vpisalo 145 učencev. Na šoli bo poučevalo 6 stalnih učiteljev in 2 honorarna. Kakor vse glasbene šole, se tudi brežiška bori s težavami. V zgradbi prebivajo stranke, nameščena je občinska tehnična, pouk moti hrup avtomobilov s ceste itd. Razen tega primanjkuje tudi učni predvsem klavirjev.

Učenci prihajajo iz vse občine. Šola jim nudi predvsem splošno glasbeno vzgojo, več njenih gojencev pa študira na srednji glasbeni šoli v Ljubljani. Za sodelovanje na raznih prireditvah v Brežicah, pa tudi na revijah in na vsakoletnem zaključnem koncertu, ki ga prireja šola, so gojenci poželi že nemalo priznanj. Majhni, toda pomembni glasbeni ustanovi želimo, da bi uspešno prebredla težave, nabavila dovolj učil in vzgojila v ljubezni do glasbe kar največ dijakov, ki bi nato uspešno nadaljevali študij na srednji glasbeni šoli.

Z ZBOROVANJA PROSVETNIH DELAVCEV V VIDMU-KRSKEM

Za delavne šolske odbore

Imajo šole premalo učnih sredstev, kar otežkoča učinkovito posredovanje sodobnega znanja. Tudi samostojno finančiranje na šolah še ni popolnoma v redu. Prosvetni delavci tudi želijo, da bi se njihovi mesečni prejemki končno izenačili s prejemki enakih strokovnega kadra v gospodarstvu. Glede izvolitve novih šolskih odborov so vsi soglašali, da se mora ponekod število članov zmanjšati, v odbore pa je treba izvoliti ljudi, ki so voljni delati.

Konferenca je sprejela predlog o ustanovitvi aktivna pedagoškega društva. V vodstvo so bili izvoljeni inž. Leo Leonardis, tehnični direktor TSS, Rezi Pirč, referent za šolstvo pri ObLO, Ciril Plut, predsednik sindikalne podružnice prosvetnih delavcev, Jože Zupančič, predsednik aktivna prosvetnih delavcev — članov ZK, Oton Mikulič, direktor zavoda

za prosvetno pedagoško službo, in šolski upravitelji osnovnih šol v Krškem, Leskovcu in na Senovem: Franc Agrež, Leopold Riedl in Kristina Radejeva.

Kot smo že poročali v našem listu, je predsednik republike tov. Tito nagradil za letošnji 1. maj za prizadevno in dolgoletno javno in strokovno delo več zaslužnih prosvetnih delavcev iz občine Videm-Krško. Predsednik ObLO Stane Nuntič jim je na konferenci izročil odlikovanja. Z Redom dela s srebrnim vencem so bili odlikovani: Franc Agrež, Kristina Lazorko, Matko Matjan, Oton Mikulič, Frančiška Presnik, Frančiška Stupar, Jože Zupančič.

Z Medaljo dela: Angela Cemilč, Otilija Domnik, Leopold Komar, Julijana Lerart, Brančo Medved, Ciril Plut in Vladimir Sustec.

Nad 100 prosvetnih delavcev iz občine Videm-Krško je 23. septembra prisostvovalo uradni konferenci v dvorani "Svobode" na Vidmu. Konferenca so se kot gostje udeležili podpredsednica OLO Novo mesto inž. Vilma Pirkovič, zastopnik prosvetnega zavoda za prosvetno-pedagoško službo ter listnega občinskega in političnega vodstva.

Konferenco je vodil podpredsednik ObLO Karel Sterban. Najbolj osebni in psihološki, pedagoški svetovalec Oton Miljanec pa o družbenem upravljanju v šolstvu. V razpravi je predstavniki udeležencev razpravljali o dodelitvi administrativnih moči večjim šolam. Upravitelj naj bi postal pedagoški vodja na šoli, ne pa administrativna moč. V razpravi je bilo ugotovljeno, da

PRED FINALOM EKIPNEGA PRVENSTVA LRS V ATLETIKI

„Pričakujemo dvakrat prvo meso“

Novomeškimi ljubitelji atletike se v nedeljo obeta najvažnejše in najzanimivejše atletsko tekmovalstvo v letošnjem letu. To bo finalno ekipno prvenstvo LRS v B programu zvezne lige, v katerem bo v moški konkurenci nastopilo 6 najboljših slovenskih ekip, v ženski konkurenci pa 5 najboljših.

V moški konkurenci bo o končnem redu verjetno odločal vsak centimeter in desetinka sekunde. Na podlagi rezultatov prvih dveh kol lige so namreč tri najbolje ekipe - Partizan - Novo mesto (22.350 točk), Triglav - Kranj (22.351) in Kladiivar II - Celje (22.121 točk) - zelo izenačene, tako da bo o končnem zmagovalcu odločala trenutna forma in zbrano tekmovalce. Ker tekmujejo na domačem igrišču, imajo Novomeščani nekaj prednosti pred Triglavom in Kladiivarjem. Člani prve ekipe so v dobri formi, kar skitujemo po rezultatih prvenstva Dolenjske. Napravili smo majhno primerjavo. Če bi v nedeljo na prvenstvu Dolenjske tekmovali po dva najboljša tekmovalca domačega Partizana po finskih tablicah, bi moška ekipa zbrala okoli 12.000 točk, kar je več kot v prvem in drugem kolu.

Kaj meniš o nedeljskem finalu, smo vprašali tudi vodjo novomeških ekip prof. Jožeta Glonarja. Odgovoril je, da v obeh konkurencah pričakuje ostro borbo za prvo mesto, vendar upa, da bodo novomeške ekipe najboljše. Od gledalcev pričakuje podporo s športnim bodroslo. Če ne bo spodsrlajev in nepredvidenih odstopov, se obeta v nedeljo novomeški atletiki nova afirmacija.

V ženski konkurenci so Novomeščanke (seveda, če bodo kompletne) glavne kandidatkinje za prvenstvo LRS. V prvih dveh kolu so v vodstvu s 15.461 točkami pred Kladiivarjem II (14.765) in Triglavom (13.832). Tekmovalje, ki bo na stadionu »Bratstva in enotnosti«, se bo pričelo točno ob 10. uri. Nastopilo bo preko 200 tekmovalcev, to je več kot na letošnjem mladinskem prvenstvu LR Slovenije. fm

Zakaj slaba igra v Črnomlju?

Prostor, na katerem igrajo v Črnomlju mali rokomet, je le še sled nekdanje lepe urejenega malega stadiona. Kadraj je lepo vreme, je na igrišču prah, ob dežju pa blato. Vsak dan se tam podi 100 dijakov in druga mladež. Vprašanje je, ali je to zdravo. Zbori volivcev in množične organizacije so o tem že razpravljali, vendar vse kaže, da športniki še ne bodo dobili primernega igrišča.

Kranjčankam so domače rokometiške izgubile zato, ker niso trenirale. Namesto treninga so za tri ure zgrabile lopate in urejevale igrišče. Vzrok poraza je seveda v preveliki utrujenosti. Res je, da so prvi polčas še kar dobro držale (4:2), v drugem polčasu pa so močno popustile in srečanje izgubile s 6:7. Če bodo igralke tudi v prihodnje same urejevale igrišče in če ne bodo trenirale, se bomo pač morali sprizginiti s tem, da bo črnomljski šport št. 1 popolnoma zamrl.

Vinko Smrekar

I. DELAVSKE SPORTNE IGRE NOVEGA MESTA

PIONIR ali NOVOTEKS?

Letošnje delavske športne igre Novega mesta, ki so po zadnjih podatkih zajele preko 200 ekip z blizu 1000 tekmovalci in tekmovalkami, so že prešle v zaključno obdobje. V tekstu sta še šahovski in kegljaški tekmovalje, ki bosta zaključena v začetku prihodnjega tedna, nato pa bo sledila samo še zaključna slovesnost - podelitev pokalov zmagovalcem in skupni oceni in plaket ter diplom najboljšim ekipam in posameznikom. Svečani zaključek iger bo v okviru proslave občinskega praznika Novga mesta - 29. oktobra.

180, Elektro s 160, Novoles s 135 točkami itd. Ker so nam že znani prvi rezultati Pionirjev in Novotekskih ekip v šahu in kegljanju, lahko trdimo, da bo končni zmagovalac Pionir, ki je osvojil točke v vseh panogah, razen v namiznem tenisu. Novoteks ni imel predstavnikov v kegljarstvu in streljanju ženskih ekip, to pa je v največji meri vzrok, da imajo manj upanja na prvo mesto kot Pionir, čeprav so v povprečju imeli bolj izenačene rezultate. Največje presenečenje pa je tretje mesto sicer majhne, toda prizadevne sindikalne podružnice KGP (pred LOH in IMV).

Prosveta: Novoteks 4:0, Tehn. sekcija: Industrija obutve 4:0, KGP I: ONZ II 3:1, ONZ I: Novoles II 4:0, ObLO: Novoles IV 4:0. V kegljanju je prijavljenih 30 moških ekip, vendar končni vrstni red še ni znan, ker nekaj ekip še ni kegljalo. Za presenečenje je poskrbela ekipa Bora iz Dolenjskih Toplic, ki je dosegla boljši rezultat kot novomeške ekipe. Zanimivo pa je tudi to, da je Pionirjeva druga ekipa na drugem mestu, prva ekipa pa šele na sedmem mestu. Začasni vrstni red: BOR (Dol. Toplice) 424, Pionir II 415, ZTP 408, Kremen 394, IMV 386, ObLO 385 itd.

Marsikoga bo zanimalo, kakšen je trenutni vrstni red najuspešnejših sindikalnih podružnic v tekmovalstvu za pokal. Na podlagi seštevka točk, ki jih dobijo ekipe za plasma v posameznih panogah, je pred zaključkom tekmovali v šahu in kegljanju vrstni red (neuradni) naslednji: v vodstvu je Pionir s 780 točkami, za njim pa s 700 točkami Novoteks. Sledijo Kmetijsko-gozdarsko posestvo (KGP) s 540 točkami, Oddelek notranjih zadev (ONZ) s 415, IMV s 330, IEV Sentjernej in Zelezaina (Nm) z 220, Krka z

Tokrat lahko postrežemo z rezultati strelskega tekmovalstva z rračno puško, ki so ga predteklo nedeljo priredili na novomeški tržnici ter s prvimi rezultati šahovskega in kegljaškega tekmovalstva.

Prireditelj letošnjega atletskega prvenstva Dolenjske Komisija za atletiko pri OZTK Novo mesto pri razpisovanju letošnjega prvenstva ni našel pravega prijema. Namesto na društva, ki gojijo atletiko, so razpise poslali na občinske zveze, pri teh pa so razpisni običajni. Le tako si lahko razlagamo sporočila predstavnikov nekaterih društev

Novomeške odbojkarice prve!

Kljub porazu, ki so ga novomeške odbojkarice preteklo nedeljo doživle v gosteh v Sežani - izgubile so s 3:0 (15:7, 15:8, 15:13) - se vrstni red v zahodnem delu ženske republiške lige ni spremenil. Novomeške odbojkarice so zasedle prvo mesto in se bodo v borbi za republiške prvakinja srečale z zmagovalkama vzhodnega dela te lige - Branikom iz Maribora. Kasneje bodo sodelovale tudi na turnirju, ki bo doleči nove člane v zvezni ženski odbojkarški ligi.

14). Kakamo se dvoboj za absolutnega prvaka Slovenije in v nemajhnimi upi pričakujemo velik uspeh. Sd

Vsi vemo, da je vzporedno z moško odbojko v Novem mestu rasta tudi ženska odbojka. Čeprav le-ta v zveznem merilu nekakšnih večjih uspehov ni dosegla, velja omeniti, da so mladinke novomeške Partizana 1953 zasedle prvo mesto v Jugoslaviji. V republiškem merilu pa so bile vedno pri vrhu, razen zadnjih let, ko je v ekipi prišlo več mladih igralic. Zato je letošnji uspeh novomeške ženske odbojke izredno dober, saj so mlade odbojkarice že na čelu v Sloveniji.

Občinska zveza za telesno kulturo je izdala pozicije občinskih delavskih iger in razpis tekmovalstva. Tekmovali bodo takole: 2. oktobra; ob 13. uri streljanje na strelišču SZ tovarne celuloze. Tekmuje se z rračno puško jugoslovanskega proizvoda na 10 m. 3. oktobra; ob 18. uri namizni tenis v dvorani Partizana. Tekmujejo trije tekmovalci in igrajo na dva dobljena seta. Ekipa igra vsaka z vsako do pet dobljenih iger. 4. oktobra; ob 13. uri tekmovalje v šahu v sindikalni dvorani tovarne celuloze. Ekipa štejejo po 5 tekmovalcev in igrajo po cup sistemu.

Vrstni red zahodne ženske odbojkarice lige: 1. Partizan (Nm) 14 točk, 2. Kamnik, 13, 3. Sežana 12, 4. Jesenice 6, 5. Triglav (Kranj) 4, 6. Tegrad (Lj) 3 točk. Naše odbojkarice so bile na vseh tekmah v ligi le dvakrat premagane, sedemkrat pa so zmagale (razmerje v setih 26:

Občinska zveza za telesno kulturo je sprejela sklep, da bodo odslej vsako leto delavske športne igre, na katerih bodo sodelovali tekmovalci iz vseh kolektivov v občini. Organizacijo bo opravil odbor, ki ga je določila občinska zveza, tekmovalje pa bo v okviru splošnih pravil Športne zveze Jugoslavije. Občinska zveza za telesno kulturo je izdala pozicije občinskih delavskih iger in razpis tekmovalstva. Tekmovali bodo takole: 2. oktobra; ob 13. uri streljanje na strelišču SZ tovarne celuloze. Tekmuje se z rračno puško jugoslovanskega proizvoda na 10 m. 3. oktobra; ob 18. uri namizni tenis v dvorani Partizana. Tekmujejo trije tekmovalci in igrajo na dva dobljena seta. Ekipa igra vsaka z vsako do pet dobljenih iger. 4. oktobra; ob 13. uri tekmovalje v šahu v sindikalni dvorani tovarne celuloze. Ekipa štejejo po 5 tekmovalcev in igrajo po cup sistemu.

POTREBUJEMO VEDNO VEČ KRVI!

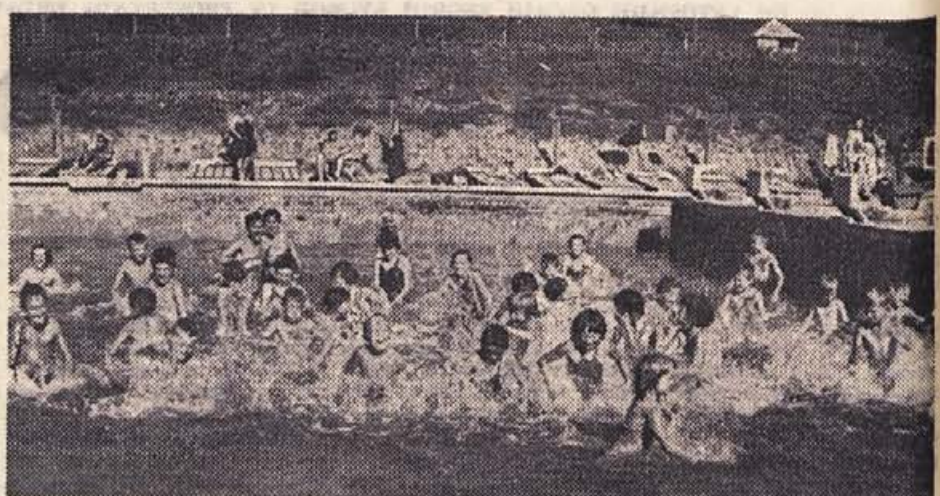
V času krvodajalske akcije so v občini Videm-Krško posamezniki razširili govornice, da izvažamo kri za devize. Zato ni čudno, da je v letošnji akciji slabša udeležba krvodajalcev. Nedavno smo obiskali vodjo ekipe Zavoda za transfuzijo krvi dr. Rózko Dovčevu, ki nam je v zvezi s to vestjo pojasnila: »Ne nasadajmo takim lažem! Res je, da odvozujemo letno 8 do 10 tisoč litrov krvi, vendar so potrebe spriče pogostnih poškodb, za-

strupitev, operacij, vedno večje. Samo pri srčnih operacijah porabimo 8 do 10 litrov, pri kompliciranem porodu pa 4 do 5 litrov krvi. Ljubljanske bolnišnice je dnevno porabijo povprečno do 25 litrov. Kri hranimo v hladilniku 10 dni, potem jo predelamo v plazmo, ki je uporabna več let. V Zavodu za transfuzijo krvi v Ljubljani imamo točen pregled nad tem od koga smo kri sprejeli in kam smo jo dali. Vsak krvodajalec se lahko pri nas prepriča, da je kri plemenito daroval le našemu bolniku in da so govornice o kakih prodaji krvi za devize brez osnove in škodoželjne.«

Fantu, sinu ali možu pri vojaki naročite domači tehnik!

Celjami spet za točko boljši

Borba za prvo mesto v TT-jevem tekmovalstvu »Bratci in poslušalci napovedujejo 1, 0, 2-je res zanimiva in zaprta. Oba vodeča lista - Celjski tehnik in naš Dolenjski list se redno menjavata v vodstvu. Nobenemu še ni uspelo, da bi si ustvarili večji naskok. V nedeljskem kolu naš predstavnik sicer ni razočaral (imej je s pravih napovedi), toda Celjani so imeli več sreče in je bil njihov predstavnik za dve točki na boljšem. Tako sta Celjski tehnik in Dolenjski list spet zamenjala mesti v vrhu desetorice uresničitev. Vrstni red po nedeljskem kolu je naslednji: 1. Celjski tehnik 223 točk, 2. Dolenjski list 222 točk, 3. Glas 210 točk, 4. RTV in Večer po 207 točk, sledijo TT, Ljubljanski dnevnik, Polet, Delo in Slov. Jadranc. fm

Topla, nepričakovano sušna jesen je povzročila kmetom dosti skrbi; razveselili pa so se dopustniki in pacienti v naših zdraviliščih, še bolj pa šolska mladina v Dolenjskih Toplicah, ki je imela celo v zadnjih septembrskih dneh večkrat telovadbo kar v velikem plavalnem bazenu - Na sliki: topliški pionirji pozdravljajo iz bazena opazovalce na suhem. Cofotanje v termalni vodi konec septembra je pač prijeten dogodek!

Zdaj še občinske športne igre

V Novem mestu se letos čez število domačih, manj zahtevnih športnih tekmovalj v občinskem merilu res ne moremo pritoževati. Tako Občinski sindikalni svet kot Občinska zveza za telesno kulturo sta se potrudila, da sta pripravila več manjših tekmovalj, rekreacijskega in tekmovalnega značaja, tako da bo tekmovalje dovolj. Vsakdo, ki se rad izživlja v tej ali oni panogi, pa ni vrhunski igralec, da bi lahko nastopal v ekipah republiškega razreda (v odbojki, namiznem tenisu, kegljanju, streljanju, šahu itd.), bo letos, če se ni, lahko prišel na svoj račun. O velikem uspehu I. delavskih športnih iger smo že poročali. Čeprav so igre še v teku in še ne razpolagamo s končnimi podatki o udeležbi, že lahko zapišemo, da so presle pričakovane. Čeprav je bil omogočen nastop mnogim ljubiteljem športa, ki so doslej morda samo gledali odbojkarške ali nogometne tekme, vsi le niso prišli v poštev, kajti v določenem

kolektivju je lahko tudi kak kvaliteten igralec, ki ni tekmoval, ker kolektiv ne more postaviti ekipe. Tudi dijaki in študenti niso mogli sodelovati na delavskih športnih igrah. Občinska zveza za telesno kulturo je uvidela te pomanjkljivosti, zato je še letos - v počastitev obč. praznika Novga mesta - sklenila prirediti OBČINSKE SPORTNE IGRE NOVEGA MESTA. Tekmovalje bodo izvedena v več panogah kot na delavskih športnih igrah. Nastopile bodo najboljše sindikalne ekipe, ki so se uvrstile na prvi dve mesti na delavskih športnih igrah, razen njih pa še ekipe Sol in društva Partizana. V solskih in Partizanovih ekipah bodo lahko nastopili vsi kvalitetnejši igralci, ki na sindikalnih športnih igrah niso mogli nastopiti. Tako bodo občinske športne igre dopolnile delavske športne igre in bodo res prava revija kvalitete. V namiznem tenisu je predvideno, da bo na občinskih igrah nastopilo šest najboljših

ekip v občini. In sicer prvi dve s sindikalnih športnih iger (Krka in IMV), dve solski ekipi (Osnovna šola in gimnazija) in še Partizanova ter študentska ekipa. Ekipa bodo dvočlanske. Zaradi velike izenačenosti bodo posamezna srečanja zelo zanimiva. Isto velja tudi za odbojkarško tekmovalje in za turnir v malem nogometu. V odbojki bosta poleg obeh najboljših sindikalnih ekip (Novoteks in Prosveta) igrali še dve solski in dve Partizanovi ekipi (Novo mesto in kombinirana ekipa Straže in Zuzemberka). V malem nogometu bodo poleg obeh najboljših sindikalnih ekip (IMV in Novoteks) igrali še ekipe Sol, JLA, Elana in najboljša ekipa Partizana (Otočec). V kegljanju je običajno občinsko športno tekmovalje (občinska liga) že končano, zato bodo organizirali pokalno prvenstvo v borbenih igrah. V streljanju nameravajo izvesti občinsko prvenstvo posameznikov, v šahu pa občinski braturnir posameznikov. V balinanju je novomeška liga že zaključena, zelo zanimivo pa bo tekmovalje v tenisu. Ker v tenisu v Novem mestu še ni prave množičnosti za ekipno tekmovalje ni pogojev. Zato pa imajo v okviru občinskih iger v naruri zanimiv dvoboj med ekipama Sevega in desnega brega Krke. V dviganju uteži bodo sodelovali mesni posestniki, posameznikov, v kosariki pa manjši turnir, na katerem bi igrala ekipa Partizana, JLA in študentov. Posebna atletična prvenstva posameznikov ne bodo, ker so atletična prireditve v oktobru prepozne, poleg tega pa je atletična sezona skoraj zaključena. V ostalih panogah tekmovalje ne bo, ker ni posebej zanje.

S PRVENSTVA SIRSE DOLENJSKE V ATLETIKI

Igor Penko: nov rekord!

(Senovo, Črnomelj), da za razpis prvenstva Dolenjske niso vedeli! Zato seveda udeležba tekmovalcev iz okolja ni bila takšna, kot smo pričakovali in, če ne bi bilo močnega zastopstva iz Karlovca in nekaterih tekmovalcev iz Kovevca in Ljubljane, bi bilo letošnje prvenstvo Dolenjske le drugorzazredno atletično dogodek. Ko pregledujemo rezultate letošnjega prvenstva Dolenjske, ki je bilo kot lani odprtega značaja, se kar težko odločimo, komu od atletov bi prisodili naslov najboljšega na letošnjem prvenstvu. Doseženih je bilo namreč več zelo dobrih rezultatov, ki tudi v republiškem in zveznem merilu nekaj pomenijo. Vseeno pa se bi verjetno večina odločila za Igorja Penko. Zakaj? Predvsem zato, ker je bil dvakrat prvi (v suvanju krogle in metu diska) ter enkrat drugi (v metu kopja), dosegel pa je tudi nov rekord v metu diska z rezultatom 44,95 metra.

Od ostalih zmagovalcev moramo pohvaliti še Klepeca iz Karlovca, ki je bil najhitrejši na 100 m, Zubrinčič (Karlovac), ki je zmagal na 400 m, Groznika (Olimpija-Svoboda) - zmagovalca na 1500 m, štafeti Novga mesta in Črnomlja, Markulina (Karlovac), ki je dosegel prav dober rezultat v skoku v daljino, Kuzmaniča (Karlovac) - zmagovalca v troskoku, ter Špilerja, ki je v metu kopja premagal mejo 63 m. Marsikje so tudi drugo- in tretjeplasirani dosegli prav lepe rezultate, toda prostor nam ne dopušta, da bi našli vse.

Sporna priznanja bo Rabavila in razdelila občinska zveza za telesno kulturo. V nedeljo je bilo v Sevnici okrajno moštveno in posamično brzopotezno prvenstvo. Na moštvenem turnirju je nastopilo pet ekip. Zmagala je prva ekipa Novga mesta, ki je igrala v postavi Škerlj, Radovanović, dr. Golež, Sitar in Picek. Presenetila je ekipa Sevega, ki je popolnoma nepričakovano delila drugo in tretje mesto z moštvo Vidma-Krškega. Za Senovo je nastopilo nekaj mlajših zelo obetajočih igralcev. Vrstni red ekip: Novo mesto I 14,5 točk, Senovo in Videm-Krško po 11 točk, Novo mesto II 8 točk in Sevnica 5,5 točk.

Krško : Krim 12:21 (7:8)

V nedeljo so se rokometiški Krška srečali na vročih ljubljanskih leih z vodenimi ljubljanskimi slovenske rokometne lige. Približno 300 gledalcev je bilo priča borbeni in lepi igri s šestov v prvem polčasu. Krška so sprva zaigrali dokaj napredno, kmalu pa so se zbrali in povzročili ljubljancem nekaj glavice. Napadalca Iskra in Zgomba sta bila nezadržana pred počenjem igre, pred počenjem pa je žal gostom zmanjkalo sapa. Ljubljanci so vodili z 8:7.

Novo mesto in Škerlj okrajna brzopotezna prvaka

Posamično brzopotezno prvenstvo je bilo nadvse razburljivo. V predtekmovaljih so izpadli nekateri močni brzopotezni igralci, n. pr. Gajski, Picek, in celo kasnejši zmagovalac Škerlj se je le s težavo uvrstil v finale. Predtekmovalje je bilo odigrano v starih skupinah. V prvi so se uvrstili v finale Cizelj, dr. Golež in Adamič, v drugi Sitar, Cegljar in Rupar in tretji Kmetec, Kranje in Škerlj, v četrti Hrovatič, Radovanović in Ristič. V finalu je zanesljivo zmagal Tone Škerlj z 9,5 točkami, drugo in tretje mesto si delila Kmetec in Cizelj (Senovo oziroma Videm-Krško) z 8,5 točkami,

slede Sitar (7,5), Cegljar (6), Rupar in Adamič (5), dr. Golež (4,5) itd. V tolažilni skupini sta zmagala Levčar (Videm - Krško) in Gajski (Novo mesto) z 9,5, sledi Picek (8) itd. Brzopotezno okrajno prvenstvo sta organizirali Komisija za šah pri OZTK Novo mesto in Občinska zveza za telesno kulturo v Sevnici. Slavko Sitar

V drugem delu igre so igralci Krima pokazali svojo moč, krčanom pa je zmanjkalo poguma. Igra je postala nezanimiva in so jo ljubljanci z lahkim odočim v svojo korist.

Razveselite svoje znance v tujini z Dolenjskim listom!

Novomeške pionirke: nov državni rekord!

V nedeljo, 1. oktobra, je bilo v Celju prvo republiško prvenstvo v lahki atletiki za pionirje in pionirke. Tekmovalje se je udeležilo 17 enot iz različnih krajev Slovenije. Iz Novga mesta se je udeležilo tega tekmovalstva iz pionirjev in II pionirk. Dosegli so lepe uspehe, saj so si priborili v hudi konkurenci eno prvo, štirikrat drugo in trikrat tretje mesto. Posebno so se izkazale novomeške pionirke v štafeti 4x60 m, ko so z lepimi predajami uspele doseči prvo mesto pred ekipo Kladiivarja, ki je veljala za favorita. Doseženi čas 33,9 sekunde je obenem jugoslovanski rekord za pionirke. Rezultat je zelo dober, saj je povprečen čas tekačic 8,5 sekunde. Opazovalec tega tekmovalja je lahko ugotovil veliko borbenost mladih atletov in atletin. Njihovo lepo ravnanje kaže na to, da bodo v prihodnje koristili telesno gibanje mladih. V nekaj letih bodo ti mladi športniki uspešno posegli v boj za prva mesta med mladinci in mladinkami in končno tudi med članstvom. Lahko upamo, da se bo slovenska atletika razvijala v bodočih letih. M. D.

Nekaj novih iz Semiča

Pripravljalna dela za asfaltiranje ceste skozi Semič so se začela pred nekaj dnevi. Odobrenih je od republike in okrajnih organov 12 milijonov dinarjev. Razen tega zneska je odobrenih tudi 8 milijonov za ureditev vseh ostalih cest, ki vodijo v Semič, in sicer od Jugorja, Tajčbirta, postaje, Krvavčjeva vrha in Stranske vasi. Pravi, da bodo vse te stvari urejene do proslave krajnjega praznika in odkritja spomenika, ki bo 29. oktobra. Letošnja trgatav v semiški

gorj je v glavnem končana, toda vinogradniki so zelo nezadovoljni, saj je nekaterim toča popolnoma uničila pridelek. Najbolj so bili prizadeti vinogradniki od Semiča proti Kotu, ker je bil pridelek 90 odst. pod povprečjem. Vinogradniki so zelo zaskrbljeni, saj ni bilo že nekaj let zapored dobrega pridelka. Nujno bi bilo obnoviti vsaj 50 ha vinogradov, toda kakor kaže o tem nihče resno ne premišlja.

Zobna ambulanta v Semiču še sedaj ni urejena. Na

občini pravijo, da naj to vprašanje rešimo sami. Semičani ter dobimo ustrezno stanovanje za stranko, ki stanuje v prostoru, namenjenem za ambulanto. Semičani pa nimajo kompetenc niti prostorov, da bi rešili ta problem. Menimo, da bi bilo nujno, ko bi dali pravico, razpolagati s stanovanji Semiču. Zdaj pa s stanovanji razpolaga občinski ljudski odbor, a take probleme naj rešujemo sami? Stranka, ki stanuje v stanovanju, namenjenem za zobno ambulanto,

je zaposlena v Crnomlju, zato bi bilo prav, da se ji dodeli v Crnomlju stanovanje.

Pripravljalni odbor za proslave krajnjega praznika v Semiču je imel že drugo sejo. V njem so zastopniki predstavnikov vseh množičnih organizacij s področja bivše občine Semič

100 prostovoljcev se je prijavilo za prihodnji teden s področja bivše občine Semič za udarniška dela pri spomeniku. Kakor kaže bo do 10. okt. pot do spomenika že pripravljena za asfaltiranje. Take množične udeležbe na udarniških delih kakor letos v Semiču ne pomnimo.

Več poslovnih večerov je bilo v Semiču prejšnji teden. Naši semiški rojaki Bukovčev Anž iz Trate, Sever Anž in Ludvik iz Nestoplje vasi, Pečaver iz Nestoplje vasi in Jože Lukežič iz Vavpče vasi so po več desetletij zopet obiskali svoj rodni kraj in domovino. Želimo jim srečen povratek in skorajnje svidenje v Semiču.

F. D.

Tudi tangananjski premier Njerere je obiskal spomenik NOB v Žužemberku

V četrtek, 28. septembra, je premier Tanganjike Julius Njerere v spremstvu dr. Jožeta Vilfana in drugih obiskal spomenik padlim borcem NOB v Žužemberku. Visoki gost iz Tanganjike se je zelo zanimal za zgodovino osvobodilnega boja v Suhi krajini. Zgodovino NOB tega

okolja mu je razložil predsednik krajevne organizacije Zveze borcev iz Žužemberka tovariš Franc Lavrč. Premier Njerere je bral imena padlih na spomeniku; očitno je bil presunjen nad velikim številom žrtev, ki so padle v tem predelu za nacionalno in socialno osvoboditev.

Za novo metliško pekarno

Te dni se je na ostrejši stavbe za novo pekarno pojavila okrašena smrečica, ki je naznanila, da je pekarna v surovem stanju gotova. Sodobno opremljeno pekarno, ki bo imela zmogljivost 1000 kg kruha na dan, bodo izdelili svojemu namenu že prihodnje leto. Začetna dela so stala 38 milijonov dinarjev. Investitor je ObLO Metlika, a gradbena dela je dobro izvršilo gradbeno podjetje Pionir iz Novega mesta.

pridreje tudi podnevi. Ko bo vse to urejeno, bodo vse prostore na novo prebelili in preplekali. JAD

Hvala za poštenost!

Pred nedavnim se je pri meni oglašil uslužbenec Kmetijske zadruge v Novem mestu Uroš Kastelic. Ko sva službene stvari opravila, je hotel kupiti še nekaj jajc, ki jih je tudi dobil. Plačal je s tisočakom in, ker ni bilo drobiža, sem stekla v hišo ter iz kovčka vzela denar, ki sem ga zasluzila pri obiranju hmelja. Na hitro sem zgrabila denar in ga odnesla ven, misleč, da sem dala bankovec za 500 din. Tudi tovariš Kastelic ni nič pogledal, temveč vtaknil denar v žep. Kmalu nato sem opazila, da sem mu pomotoma vrnila 5000 din. Takoj sem mu pisala in ga prosila, naj mi denar vrne. Res sem ga z obratno pošto dobila.

Na tem mestu se tovarišu Kastelcu prav lepo zahvaljujem in ga vabim, naj se zglaš, da se mu oddolžim za njegovo poštenost!

Alojzija Medle, Dol. Suhadol 17, p. Brusnice

Dom TVD »Partizan« je bil zgrajen že pred vojno. Ker je bil precej poškodovan in neprimeren za kulturne prireditve, sta prosvetno društvo in TVD Partizan sklenila, da ga popravita. Pri tem so prisločile na pomoč gospodarske organizacije. Te dni so začeli urejati garde robe za igralce in popravljati oder. Dvorano bodo zatemnili, da bodo lahko kulturne

D. K.

Otroško varstvo na Vidmu

O uspehah stanovanjske skupnosti smo že poročali. Na zadnjem zasedanju sveta stanovanjske skupnosti so bili zopet sprejeti pomembni sklepi. Svet je sklenil ustanoviti otroško varstveno ustanovo na Vidmu. Predlagano je bilo, da se odkupi gospodarsko poslopje Antona Nundiča iz Rese. Posebna komisija je ocenila vrednost tega poslopja na 1.381.690 dinarjev. Komisija je ugotovila, da je prostor za ustanovo zelo primeren.

Svet je predlagal, da se v Vidmu-Krškem ustanovi mlečna restavracija in nabavi za pralnice še en pralni stroj. D. K.

Nadzidava šole v Koprivnici

Naslednje leto bodo pričeli z nadzidavo šole v Koprivnici. Stroški bodo znašali okrog 15 milijonov dinarjev. Šola obiskuje 205 otrok, od tega nad 25 odst. iz občine Smarje pri Jelšan, zato bo tudi ta občina prispevala del sredstev. Iz statističnih podatkov je razvilna znaten porast števil otrok, saj vsako leto vpšejo v šolo od 25 do 35 otrok. Sedanjí prostori so pretesni in je zato sedmi razred v zasebni stavbi. Učenci osmega razreda hodijo v šolo na 7 km oddaljeno Senovo ali v

12 km oddaljeno Kozje. Ze prihodnje leto bo tudi v Koprivnici odprt osmi razred. Nadzidava šole je torej utemeljena, saj bi pridobili štiri učilnice, prostor za tehnični pouk, za mlečno kuhinjo ter telovadnico, ki bi hkrati služila za kulturne prireditve. Vaščani se zavedajo koristí, ki jih bo s tem kraj pridobil.

Na belokranjski trgatvi

V času trgatve med trgati ne manjka zabavnega kramljanja, posebno če gospodar s »starino« pokrbi za veselo razpoloženje. Marsikatera hudomušna pade tedaj. Prislunimo eni izmed mnogih:

Stane: »Si slišal, da se po svetu že resno pripravljajo za prvi polet na luno? Kaj praviš, so ljudje tudi na luni?«

Jože: »Tega ne morem trditi, za gotovo pa vem, da jih je za luno precej!«

Tečaj za perice

Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva organizira 14-dnevni tečaj za strokovno izpopolnjevanje peric na delovnem mestu. Tečaj se bo pričel 9. oktobra 1961.

Na tečaju bomo v teoretičnem delu obravnavali:

- tkanine in surovine, blago, vzdrževanje, čiščenje,
 - pralnice - ureditev in strojno opremo,
 - ekonomiko pralnic.
- Na praktičnih vajah pa se bodo perice seznanile z
- ročnim in strojnim pranjem,
 - s čiščenjem madežev,

Tečaja se lahko udeležijo vse tovaršice, ki so zaposlene v pralnicah. Stroški tečaja bodo predvidoma 2.000 din na osebo; to je odvisno od števila tečajnic. Tovarišice, ki se bodo tega tečaja udeležile, prosimo, da pridejo 9. oktobra ob 19. uri na Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva (Sindikalni dom - Društveni trg št. 2). Vse potrebne informacije pa dobite na Zavodu za napredek gostinstva in gospodinjstva, Ragsvska cesta 21.

Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva Novo mesto

Nevarna cesta pri Sevnici

V soboto, 23. septembra, je bila v Sevnici prostovoljna oddaja krvi. V Loko je prišel jutraj avtobus po krvodajalce in jih odpeljal v Sevnico. Vozil je po levem bregu Save po občinski cesti, ki so jo pred dvema letoma zasnovo popravili, ko se je zaradi jesenskega dežja vdrila na osterm ovinku.

Po dveh letih ceste še niso temeljito popravili, saj so deske in leseni obrambni stebri na zasilem mostu zelo slabi in se premikajo. Sofer avtobusa, ki sicer zelo dobro in previdno vozi, se je temu močno čudil. Ze s praznim vozilom je težko obvozil ta nevarni del ceste, ko pa je nazaj grede vozil krvodajalce, se je z nam. vred močno bal. Vsi potniki smo bili v življenjski nevarnosti ter smo se čudili, da občinska cestna uprava ne popravi mostu. Nekateri so tudi povedali, da je že marsikateri motorist na

tem mostu za las ušel smrti zaradi premikanja in odskakanja desk. Ali se bo morala res zgoditi nesreča, da bodo potem popravili most? Prav bi bilo tudi, da bi v Sevnici in pri mostu v Radečah postavili primerno prometno opozorilo, da je cesta za večja in težja vozila neprimerna.

Volivci zahtevajo kmetijska predavanja

Na nedavnem zboru volivcev v Koprivnici so ljudje predlagali, naj bi tudi v njihovem kraju uvedli kmetijska predavanja.

Upravnik delavske univerze Slavka Smrdela smo vprašali o možnosti uresničitve želja volivcev v Koprivnici. Pojasnil nam je, da so v Koprivnici pri krajevni organizaciji SZDL že ustanovili sekcijo za izobraževanje. Predsednik sekretariata sekcije je Ivan Robek. V drugi polovici oktobra pa bodo pričeli s predavanji s področja kmetijstva, o dobri vzreji živine za plemo in trg, zakaj propadajo naši sadovnjaki in

vinogradi in kje je rešitev kmečkega vprašanja v novi gospodarski politiki. Delavska univerza bo s sodelovanjem sekretariata sekcije za izobraževanje organizirala še vzgojna, zdravstvena in tehnična predavanja. Program pa bodo po potrebi in želji prebivalcev še dopolnili.

D. K.

Brusniški gasilci vabijo

PGD Brusnice vabi na gasilske prireditve, ki jo to društvo pripravlja za nedeljo, 8. oktobra. Začetek bo ob 13. uri. Pod vodstvom direktorja IMV iz Novega mesta tovariša Jurija Levličnika bodo preizkusili novo motoriko, nato pa bodo sektorske vaje s sosednjimi gasilskimi društvi. — Po končani proslavi bo prosta zabava. Igral bo kvintet Rangus. Vabljeni!

Hvala za pomoč bolniku

Pred kratkim sem se s svojim bolnim možem peljala iz Novega mesta proti Dolenjskim Toplicam. Avtobus podjetja »Gorjanci« je bil natrpan. Eden mladih ljudi pa ni imel toliko čuta, da bi vstal in možu — bolniku ponudil svoj prostor. Tov. Sajetova, zaščitna sestra v zdravstvenem domu v Dolenjskih Toplicah, je takoj, ko je bolnika videla, vstala in odstopila sedež. Zaradi gneče pa do prostora ni bilo mogoče. Pomožni sofer tov. Ravbar iz Dolenjskih Toplic (zaposlen pri podjetju »Gorjanci«) je bolnika dvignil in ga posadil na izpraznjeno mesto. Obema se prav toplo zahvaljujem in želim, da bi oba imela še veliko posnemovalcev!

Justina Lavrenčič, Smihel pri Novem mestu

Novomeška kronika

Ceprav je promet po Gubčevi ulici zaradi obnovitvenih del na cesti od hotela Kandija do tovarne IMV zaprt za vse tovorne avtomobile in kamione, tega mnogi soferji ne upoštevajo. Vsak dan se po ozki ulici z muko prebijajo na Zagrebško cesto težko naloženi tovornjaki in tudi prenekateri avtobus. Na Trdinovi cesti je dovolj vidno znamenje, ki prepoveduje tem vozilom prihod skozi Gubčevo ulico, vendar se mnogi soferji ne zmenijo za to. Cesta bo zaradi tega še bolj uničena, prebivalci te ulice pa se dušijo v obilnih prahu. Zdaj, ko je ta pot tako zelo obremenjena, bi jo kazalo večkrat na dan škrobeli.

in zelje po 60 din, paradiznike po 100 din, solato po 100-120 dinarjev kg, slive po 50 din, kumare za vlaganje po 120 din, velike kumare po 50 din, zelje po 20 din, ohrovt po 40 din, papriko po 70 din, breskve po 70 din, grozde po 140 din, jabolka po 25-30 din, hruške po 40 din. V šopkih je bilo dobri razno jušno zelenjavo, rože, če bulo v vencih. Tem artiklom so cene določali kar na oko. Najcenejša in najboljša jabolka je prodajala KZ Skočjan (po 25 din). Jaje je bilo zelo malo, in se ta po 33 din. Za drva so zahtevali kmetje 3500 din, vendar jih niso po tej ceni prodali. Promet s pleteninami je bil izredno velik.

Gibanje prebivalstva: Rodili sta: Jožica Jeriček iz Kosoze 5 - dečka, Marija Gutman iz Cvečbarjeve 8 - deklco. — Poročila sta se: Borislav Nikolov, uslužbenec iz Beograda, in Jožeta Zagorc, študentka iz Kolodvorske 10.

Slika kaže dela pri popravilu jezua na Krki v Novem mestu. Zaradi odprtín v jezui je Krka toliko upadla, da so bili iztočni kanali nad vodno gladino. Obnovitvena dela izvaja novomeška Komunala pod strokovnim nadzorom Vodne skupnosti. Če ne bo večjih padavin, bodo jez popravili do srede novembra. V ta namen bodo porabili 6 milijonov 200 tisoč din, gladina Krke pa bo za 60 cm višja. Večina iztočnih kanalov bo nato pod vodo. Ker bodo nekateri še nad vodno gladino, je treba že zdaj resno razmišljati o betonskem jezui s sistemom zapornic, ki bi dokončno rešil vprašanje vodnega stanja na Krki in kanalizacijskih izplak

Na Partizanski cesti v Kandiji urejuje frizer Ferič nov, moderen frizerski lokal. Mimo kooči se ustavljajo ob oknih, opazujejo delavce in ugotavljajo, da bo to najšodobnejši frizerski lokal v Novem mestu.

Gostilna Košak na Ulici talcev je začasno zaprta zaradi preureditve gostilniških prostorov. Do konca meseca, ko bodo dela končana, bodo namestili novo točilno mizo, nabavili novo opremo, uredili sanitarije itd., da bo gostilna, ki je znana po dobrih pijačah, tudi na oko prijetnejša.

Kavarna na Glavnem trgu je prvi gostinski lokal v okrajni, ki ima pod s podoliti ploščad. Parkiet - zaradi velikega prometa ga je bilo težko čistiti - so prekrili s podoliti ploščad, ki so notranjo podobo ločeno polepšale in hkrati kolektiv je odrinil v ta namen bilni 1 milijon dinarjev. Zelenilo, da bi zrlodu kavarne kaj stinski sledili tudi drugi gostinstvo ločali, gostje pa naj upoštevajo skrb kolektiva, ki je vložil v modernizacijo precej sredstev in naj inventar kar najbolj čuvajo.

Cirkularko za drva je te dni dobila kandijaska stanovanjska skupnost. Nova žaga je vredila 460 tisoč dinarjev. Potrošnja tovarstev služb morali na žagarja, neredko dolgo čakati, bo močno ustrezno. Nova cirkularka sežaga v eni uri 9 metrov drv.

Pomediškovi živilski trg je že dobil pečat jeseni. Prodajali so kantarji po 60 din, kislo repo

Jutri seja okrajnega odbora SZDL

Predsednik okrajnega odbora SZDL Viktor Zupančič je sklical sejo okr. odbora Socialistične zveze, ki bo jutri dopoldne v sejni dvorani OLO. Člani odbora bodo tokrat razpravljali o predlogu programa okrajnega petletnega perspektivnega razvoja. Pomenili se bodo tudi o organizacijskih pripravah za bližnjo okrajno konferenco SZDL, hkrati pa bodo resili tudi več kadrovskih vprašanj.

● **Pelleini perspektivni plan** nadaljnega razvoja našega okraja so od 1. do 3. oktobra primerjali v točkah, kjer mora biti plan vsklajen z republiškim programom. Do 20. oktobra bodo o predlogu plana razpravljale komisije in sveti OLO ter občinski ljudski odbor, nato pa bo predlog zrel za sejo OLO.

● **386.462 dinarjev** bo dobil za 11 zadetkov v 39. kolu Sportne napovedi Novomeščan Jože Mrzljak, bivši nogometaš Elana. Redno sodeluje v športni napovedi z najmanj 8 kombinacijami; lošelj se mu sreča ni namnehnila, čeprav je porabil zanj že približno 50 tisočakov! Toda kdor vztraja, tudi uspe! V tem kolu je nekdo iz Zenice imel 12 pravih napovedi in je dobil 5 milijonov dinarjev. Mrzljak pa je eden izmed 59 srečnežev, ki bodo dobili po 386.462 dinarjev.

● **V Brestančju** je odkupila kmetijska zadruga 20. septembra že 30 ton jesenskih jabolk, povprečno po 13 do 17 dinov kilogram, sadja za predelavo pa 60 ton po 7 do 9 dinov za kilogram. Odkupila bo še 180 ton zimskih jabolk.

● **Tudi v Lokvah** v Spod. Posavju bodo kmalu ugasi- le petrolejke. Vračani so sklenili napeljati električno razsvetljava; izvolili so električarski odbor, prispevali bodo drogeve in opravili vsa težaška dela.

Nova zveza med Celjem in Novim mestom!

Avtobusni promet Celje opozarja prebivalce celjskega in novomeškega okraja na ugodno avtobusno zvezo na relaciji Celje-Zidani most-Sevnica-Kostanjevica-Sentjernej-Novo mesto in obratno, ki obratuje ob delavnikih po naslednjem voznem redu:

Ura, min.	km	Avtobusna postaja	Ura, min.
5.30	—	odh. CELJE	17.15
5.40	5	Tremarje	17.05
5.49	11	Laško	16.56
5.59	18	Rimske Toplice	16.46
6.10	26	ZIDANI MOST	16.35
6.15	26		16.30
6.20	28	Radeče	16.25
6.24	30	Hotomež	16.21
6.28	33	Vrbovo	16.17
6.38	41	Boštanj	16.07
6.45	44	Sevnica	16.00
6.51	48	Log	15.54
6.53	50	Impolca	15.52
7.00	52	Blanca	15.45
7.03	56	Gornje Plavsko	15.42
7.15	62	Krško	15.30
7.19	65	Leskovec	15.26
7.24	69	Velika vas	15.21
7.30	74	Pristava	15.15
7.35	79	Malo Mraševo	15.10
7.40	83	Kostanjevica	15.05
7.50	90	Sentjernej	14.55
8.15	108	odh. NOVO MESTO	14.30

Opomba: Na postajo, kjer v voznem redu ni označen čas prihoda, prihaja avtobus vedno 1 minuto pred označenim časom odhoda.

Tedenski koledar

Cetrtek, 3. oktobra: Dunja Petek, 6. oktobra: Dalibor Sobota, 7. okt.: Dan art. JLA
Nedelja, 8. oktobra: Simeon Ponedeljek, 9. okt.: Abraham Torek, 10. oktobra: Danijel Sreda, 11. okt.: Dan vstaje LR Makledonije

KLIŠOGLASE

PROdam topolino 500-A, odličan (cena 330.000) in dober volkswagen (220.000) din. Ogled pri Jug, kovač, Sevnica.
PROdam električno peč na ventilator (še garancija). Naslov v upravi lista.
PROdam kuhinjsko pohištvo in spalnico. Ogled od 10. do 11. ure. Naslov v upravi lista (1045-61).
PROdam moped in radioapar. Naslov v upravi lista (1048-61).
UGODNO PROdam Lambretta 125 cc in moped. Naslov v upravi lista (1030-61).
RAjVO AKTOVKO na zadrugo sem izgubil na cesti Novo mesto—Škocjan—Sevnica. Najditejša prosim, naj jo vrne Stanku Udrihu, Novo mesto, Kristanova 12.
SPREJMEM starejšo gospodinjko pomočnico, veščo kuhanja, za dopoldanske ure. Naslov v upravi lista (1049-61).
SIVILJSKO VAJENKO sprejme Jožeta Pungertnik, sivilja, Trebnje.
GOSPODINJSKO POMOČNICO išče štiričlanska družina. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Eridna in postena« na upravo lista (1046-61).
GOSPODINJSKO POMOČNICO takoj sprejme štiričlanska družina v Krškem. Plača dobra, ostali pogoji ugodni. Naslov v upravi lista.

PREKLICI

Marija Brus, Crnomelj 13, preklicujem, kar sem govorila zoper Katarino Vrščaj iz Crnomlja.

Preklicujem zdravstveno izkaznico št. 383792, Jožica Novak, Selo 11. Mirna.

ZAHVALE

Ob izgubi našega moža, očeta in starega očeta

FRANCA KASTELCA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in ostalim, ki so mi v zadnjih dneh lajšali trpljenje. Vsem še enkrat iskrena hvala za pomoč, izraženo sožalje, darovane vence in za spremstvo pri pogrebu. Zalujoca žena z otroki in ostalo sorodstvo.

Ob nenadni smrti ljubljenega moža, očeta in brata

JOZETA FINKA iz Starih žag

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in sočustvovali z nami. Posebno zahvalo smo dol-

OBVESTILA

Opozorilo
Poslovodkinja v planinski postojanki v Crmošnjicah ni več naša uslužbenka, niti ne njen mož. Naročila, ki bi jih onadva v imenu našega društva podpisala, niso veljavna in jih ne bomo priznali. Pozivamo vse upnike in dolžnike, da v roku 15 dni prijavijo Planinskemu društvu vse terjatve in poravnajo svoje obveznosti. Od 1. oktobra 1961 dalje ne bomo več upštevali reklamacij.
Planinsko društvo Crnomelj

Obveščamo gospodarske organizacije in ustanove, kakor tudi nezaposlene delavce, da se je **Zavod za zaposlovanje delavcev, Novo mesto**, preselil v nove prostore na Oblo Novo mesto - dvorišče, nova stavba, II. nadstropje.

● **Z nagradno anketo** bodo naročniki in bralci Dolenjskega lista sam odločili, v kakšni barvi naj bi stalno izhajala naslovna glava tednika. Anketa bo objavljena v listu čez 3 tedne!

● **Komisija za sklepanje** in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja »NOVOLES« - lesni kombinat NOVO MESTO razpisuje naslednja delovna mesta:

1. administratorja
2. stenodaktilografa

Pogoji: Pod 1. znanje strojepisja ter najmanj 3 leta prakse v splošni administraciji. Pod 2. znanje strojepisa in stenografije ter najmanj 3 leta prakse. Plača po pravilniku o delitvi osebnega dohodka.
Prošnje, kolkovane s 50 din, je treba poslati najkasneje do 15. okt. 1961 na »NOVOLES«, Novo mesto.

zni tovarišem z Baze 30, ZB Novo mesto, ZB Toplice, ZB Ljubljana, pevcem, godbi, govornikom, ObLO Novo mesto, Obč. odboru SZDL Novo mesto in vsem darovalcem vencev.
Zalujoci: žena, sin, hči, brat in sestre.

Opozorilo

Obveščamo gospodarske organizacije in ustanove, kakor tudi nezaposlene delavce, da se je **Zavod za zaposlovanje delavcev, Novo mesto**, preselil v nove prostore na Oblo Novo mesto - dvorišče, nova stavba, II. nadstropje.

● **Z nagradno anketo** bodo naročniki in bralci Dolenjskega lista sam odločili, v kakšni barvi naj bi stalno izhajala naslovna glava tednika. Anketa bo objavljena v listu čez 3 tedne!

GIBANJE PREBIVALSTVA

BREŽICE
Septembra ni bilo rojstev izven bolnišnice.
Porodila so se: Jože Klemenčič, kovinostrojar iz Vel. Doline, in Ivanka Smajgi, učiteljica iz Brežic; Malja Zupančič, stomatolog iz Vidma-Krškega, in Božena Spindler, profesorica iz Brežic; Stanišlav Škrabec, uslužbenec iz Ribnice, in Breda Peček, zobna asistentka iz Brežic.
Umrl je Franc Žnidaršič, kmetovalec iz Crne, star 63 let.

NOVO MESTO
V času od 23. septembra do 2. oktobra se je rodilo 23 otrok in 24 deklic.
Porodila sta se: Jože Bartol, zidar iz Rateza, in Marija Junc, delavka iz Zanje vasi.
Umrla so: Neža Kržol, gospodinja iz Vel. Ponikve, stara 63 let; Marija Nemanin, učiteljica iz Bučinje vasi stara 70 let; Vinko Slapšak, upokojenec iz Sentlovrenca, star 71 let; Herrik Brinskole, delavec iz Crmošnjic, star 50 let.

Kronika + NESREČ
Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Veronika Božič iz Kostanjevice - dečka, Jožeta Omerzo iz Blance - dečka, Anica Pinterič z Bizelskega - dečka, Jožica Carin iz Krške vasi - dečka, Tereziya Cvetko iz Tuhlja - dečka, Marija Sodič z Malega vrha - dečka, Tereziya Megovec iz Prudnice - dečka, Ana Krivec iz Dobove - dečka, Ljubica Hulina iz Prudnice - dečko, Vida Bučar iz Avguštin - dečka, Franciška Kink iz Sedma - dečka, Elvira Zorko iz Brežic - dečka.

NOVOMESKA KRONIKA NESREČ
Pretekli teden so se ponerečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Alojz Skedelj, posestnik iz Mačkovec, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. Jože Plešek, kmet z Otočca, je padel po stopnicah in si poškodoval prsni koš. Karolini Penič, gospodinja iz Bereče va-

si je sod stisnil roko. Anton Lukeč, delavec iz Trstenika, je padel s kozoleda in si poškodoval prsni koš. Alojzu Kuharju, delavcu iz Drušč, so se splisali konji, padel je pod voz in se poškodoval.
BREŽISKA KRONIKA NESREČ
Pretekli teden so se ponerečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Ana Soban, gospodinja iz Klanjca, je padla in si zlomila nogo. Janža Budno, kmetovalca iz Stranja, je nekdo napadel in mu poškodoval glavo. Vinko Pirc, kmetovalec iz Leskovca, si je pri padcu zlomil nogo. Alojz Božič, delavec iz Lipoglava, je padel s hodnika in si poškodoval nogo. Anton Mikolane, delavec iz Stare vasi, si je pri padcu z drevesa poškodoval prsni koš. Milana Kočnerja, železniškega uslužbenca iz Loke, je pri premikanju povozil vlak. Janko Avguštinčič, upokojenec iz Kladnika, je padel z voza in si zlomil nogo.

RAZPISI

RAZPIS ZA KURJACA
Podjetje za PTT promet, Novo mesto, sprejme
KURJACA ZA PARNI KOTEL - HISNIKA.
Pogoj: kurjač ali ključavničar z izpitom za kurjaca. Na razpolago je samsko starovanje. Nastop v oktobru.

Osrednja enota pošta Ljubljana 2 sprejme v službo
VEC MOSKIH DELAVCEV
z osnovnošolsko izobrazbo. Osebnih dohodkov po tarifnem pravilniku. Samska prenočišča zagotovljena. Prošnje z življenjepisom pošljite na pošto Ljubljana 2, Trg OF 5. Kandidati se lahko zgledajo tudi osebno na upravi pošte Ljubljana 2.

OSKRBNIKA (-CO)
zakonski par. Prednost imajo interesi s kvalifikacijo v gostinstvu. Plača po dogovoru. Starovanje prisrčno. Ponudbe pošljite do 15. oktobra 1961 na naslov: Planinsko društvo, Crnomelj.

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Veronika Božič iz Kostanjevice - dečka, Jožeta Omerzo z Blance - dečka, Anica Pinterič z Bizelskega - dečka, Jožica Carin iz Krške vasi - dečka, Tereziya Cvetko iz Tuhlja - dečka, Marija Sodič z Malega vrha - dečka, Tereziya Megovec iz Prudnice - dečka, Ana Krivec iz Dobove - dečka, Ljubica Hulina iz Prudnice - dečko, Vida Bučar iz Avguštin - dečka, Franciška Kink iz Sedma - dečka, Elvira Zorko iz Brežic - dečka.

● **Z nagradno anketo** bodo naročniki in bralci Dolenjskega lista sam odločili, v kakšni barvi naj bi stalno izhajala naslovna glava tednika. Anketa bo objavljena v listu čez 3 tedne!

GIBANJE PREBIVALSTVA

BREŽICE
Septembra ni bilo rojstev izven bolnišnice.
Porodila so se: Jože Klemenčič, kovinostrojar iz Vel. Doline, in Ivanka Smajgi, učiteljica iz Brežic; Malja Zupančič, stomatolog iz Vidma-Krškega, in Božena Spindler, profesorica iz Brežic; Stanišlav Škrabec, uslužbenec iz Ribnice, in Breda Peček, zobna asistentka iz Brežic.
Umrl je Franc Žnidaršič, kmetovalec iz Crne, star 63 let.

NOVO MESTO
V času od 23. septembra do 2. oktobra se je rodilo 23 otrok in 24 deklic.
Porodila sta se: Jože Bartol, zidar iz Rateza, in Marija Junc, delavka iz Zanje vasi.
Umrla so: Neža Kržol, gospodinja iz Vel. Ponikve, stara 63 let; Marija Nemanin, učiteljica iz Bučinje vasi stara 70 let; Vinko Slapšak, upokojenec iz Sentlovrenca, star 71 let; Herrik Brinskole, delavec iz Crmošnjic, star 50 let.

Kronika + NESREČ
Pretekli teden so se ponerečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Alojz Skedelj, posestnik iz Mačkovec, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. Jože Plešek, kmet z Otočca, je padel po stopnicah in si poškodoval prsni koš. Karolini Penič, gospodinja iz Bereče va-

si je sod stisnil roko. Anton Lukeč, delavec iz Trstenika, je padel s kozoleda in si poškodoval prsni koš. Alojzu Kuharju, delavcu iz Drušč, so se splisali konji, padel je pod voz in se poškodoval.

BREŽISKA KRONIKA NESREČ
Pretekli teden so se ponerečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Ana Soban, gospodinja iz Klanjca, je padla in si zlomila nogo. Janža Budno, kmetovalca iz Stranja, je nekdo napadel in mu poškodoval glavo. Vinko Pirc, kmetovalec iz Leskovca, si je pri padcu zlomil nogo. Alojz Božič, delavec iz Lipoglava, je padel s hodnika in si poškodoval nogo. Anton Mikolane, delavec iz Stare vasi, si je pri padcu z drevesa poškodoval prsni koš. Milana Kočnerja, železniškega uslužbenca iz Loke, je pri premikanju povozil vlak. Janko Avguštinčič, upokojenec iz Kladnika, je padel z voza in si zlomil nogo.

● **Z nagradno anketo** bodo naročniki in bralci Dolenjskega lista sam odločili, v kakšni barvi naj bi stalno izhajala naslovna glava tednika. Anketa bo objavljena v listu čez 3 tedne!

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 7. oktobra
8.00 do 8.30 Dobro jutro! (Pisan glasbeni spored) - 8.30 Nekaj domačih - 8.05 Poštareček v mladinski glasbeni oddaji - 8.30 Plesni zvoki - 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo - 9.25 Seregnada za godalni orkester 10.15 Ali vam ugaja? - 11.00 Melodije za sobotno dopoldne - 12.00 Nastopa vaski kvintet - 12.15 Kmetijski nasveti - 12.25 Slovenske narodne - 12.45 Zabavni orkester Alfred Scholz - 13.30 Nekaj domače razpoložljive glasbe - 14.00 Za razvedrilno in oddih - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.40 Tri epizode za klavir in godala - 16.00 Humoreska tega tedna - 16.20 Zabavni orkester Raphael - 16.40 Moški komorni zbor iz Celja - 17.00 Lokalni dnevnik - 17.15 Majhni ansambli - 17.30 Po kinu se dobimo - 18.00 4. dejanje opere Carmen - 18.20 Vedri zvoki - 18.45 Okno v svet - 20.00 Zabavne melodije - »Opattija 1961« - 22.15 Oddaja za naše izseljence - 23.05 Zabavne melodije »Opattija 1961«.

NEDELJA, 8. oktobra
6.00 do 6.30 Nedeljski jutranji pozdrav - 6.40 Vedri zvoki - 7.15 Dalmatinske uverture - 7.35 Popevke za nedeljsko jutro - 8.00 Mladinska radijska igra - 8.26 Iz albuma skladb za otroke - 8.41 Orkester Martovani - 9.05 V novi teden z zabavno glasbo - 9.45 Pet malih skladb za klavir - 10.15 Se pomnite, tovariši... 10.30 Slovenske narodne in raznih izvedbah za razne okuse - 10.50 Nedeljska matineja - 11.40 Povest o generacijah 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.30 Za našo vas - 13.50 Lepe melodije z velikimi zabavnimi orkestri - 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Majhni operni mozaike - 16.00 Igramo za vas - 17.00 Sportno popoldne - 20.00 Zabavne melodije za vse - 21.00 Sportna poročila - 21.10 Simfonijski št. 4 v C-duru - 22.15 Plesna glasba - 23.00 Trije veliki operni odlomki.

● **Z nagradno anketo** bodo naročniki in bralci Dolenjskega lista sam odločili, v kakšni barvi naj bi stalno izhajala naslovna glava tednika. Anketa bo objavljena v listu čez 3 tedne!

KINO

Brežice: 8. oktobra: sovjetski film »Kočubej«, 7. oktobra: italijanski barvni film »Evropa ponoič«, 8. oktobra: ameriški barvni film »Gola Maja«, 11. oktobra: jugoslovanski film »Štirinajsti dan«.
Crnomelj: 3. in 4. oktobra: ameriški film »Polkovnik in jaz«, 6. in 8. oktobra: francoski barvni film »Letne zgodbe«, 10. in 11. oktobra: jugoslovanski film »Martin v oblakih«.
Dolenjske Toplice: 7. in 8. oktobra: ameriški barvni film »V pomladi življenja«.
Kostanjevica: 8. okt.: ameriški barvni film »Videl se bomo v Las Vegasu«, 11. oktobra: ameriški barvni film »Bagdadska sirena«.
Metlika: 7. in 8. oktobra: francoski film »Nesrečniki«, I. del, 11. oktobra: »Nesrečniki« - II. del.
Novo mesto - Krka: od 6. do 9. oktobra: italijanski barvni film »Velika vojna«, od 10. do 12. oktobra: poljski film »Smrti zapisan«.
Semčje: 8. oktobra: ameriški film »Potemni angeli«.
Trebnje: 7. in 8. oktobra: mehiški barvni film »Serenaša v Mehiki«, predstava v soboto ob 19., v nedeljo ob 14., 16. in 18.30. 11. oktobra: francoski film »Velike družine«, predstava v sredo ob 19. uri.
Sevnica: 7. in 8. oktobra: jugoslovanski film »Serijska postaja«, 11. oktobra: italijanski film »Neznani lopovi«.
Videm-Krško: 7. in 8. oktobra: italijansko-francoski barvni film »Ana iz Brooklyna«, 11. in 12. oktobra: ruski film »Prvi dan miru«.
Zuzembek: 8. oktobra: italijanski film »Krik«.

KINO

● **Z nagradno anketo** bodo naročniki in bralci Dolenjskega lista sam odločili, v kakšni barvi naj bi stalno izhajala naslovna glava tednika. Anketa bo objavljena v listu čez 3 tedne!

Nabirajte zdravilna zelišča

Cvet: rmana s peclji do 1 cm, rdeče deteljice, bele deteljice.
List: beladone - volče češnje, vinogradniškega lupuha, jeternika, melise, maline, ozkoletnega trpotca, pekoče koprive.
Rastlina: gladilnika, krvavega mlečka, smetlike, grenkuljice, melise, vodne kreshe, dobre misli, škrdolice, črnobine, zlate rozge.
Korenine: arnike, beladone - volče češnje, kompave - bodične neže, malega divjega janeža, velikega divjega janeža, medvedovih tac, trobentice, male norice - male beladone, repinca, regrata, srčne moči, pekočih koprive.
Lubje: češminovih korenin, krljice.
Plodove: češmina, gloga - belega trna - glogovca, celega šipka, luščine šipka brez semena, črnega trna, oparnice, jereblike.
Razno: gomolje jesenskega podleska, zelene lupine oraha.
Korenine kompave - bodične neže odkupujemo po 300 din kilogram. Gomolje jesenskega podleska je treba razrezati v debelino pol centimetra. Navodila in cene dobite v vaši zadrugi ali pa pri GOSADU, skladišče Novo mesto, Slakova ul. 8.

DOLENJSKI LIST

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL v Novem mestu - IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič
UREJUJE UREDNISKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 dinarjev - Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev - Tekoči račun pri pod. Narodne banke v Novem mestu 606-11-3-24 - **NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:** Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predal: Novo mesto 33 - **TELEFON št. 127** - Rokopisov in fotografij ne vračamo - **TISKA:** Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani